

**T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretimi)
Ana Bilim Dalı**

**GÖÇ EDEN AİLELERİN ÇOCUKLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN VE
ALMAYANLARININ İLKOKUMA-YAZMA BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE
YÖNELİK İLKÖĞRETİM 1. SINIF ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: MERSİN
ÖRNEĞİ**

MEHMET YILDIZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2010

**T.C.
Mersin Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretimi)
Ana Bilim Dalı**

**GÖÇ EDEN AİLELERİN ÇOCUKLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN VE
ALMAYANLARININ İLKOKUMA-YAZMA BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE
YÖNELİK İLKÖĞRETİM 1. SINIF ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ: MERSİN
ÖRNEĞİ**

MEHMET YILDIZ

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Figen KILIÇ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mersin, 2010

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAY SAYFASI FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

MEHMET YILDIZ tarafından hazırlanan "Göç Eden Ailelerin Çocuklarının Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayanlarının İlkokuma-Yazma Becerilerinin Gelişimine Yönelik İlköğretim 1.Sınıf Öğretmen Görüşleri: Mersin Örneği" başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim / Ana Sanat Dalında YÜKSEK LİSANS / SANATTA YETERLİK / DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

		Başarılı	Başarısız		
Yüksek Lisans	Doktora	☒	☐	Başkan	Yrd. Doç. Dr. Figen KILIÇ (Danışman)
		☒	☐	Üye	Prof. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN
		☒	☐	Üye	Prof. Dr. Emel ULTANIR
		☐	☐	Üye	
		☐	☐	Üye	

Başkan dahil jüri üye sayısı 3

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylım.

Prof. Dr. Mustafa Ş. AKSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma, göç eden ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alan ve almayanlarının ilk okuma-yazma becerilerinde farklılık olup olmadığına ilişkin öğretmen görüşlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Göç, toplumu sosyal, kültürel, ekonomik ve eğitim yönünden olumsuz olarak etkileyen unsurlardan biridir. Özellikle göç alan bölgelerde eğitim yönünden önemli sorunlarla karşılaşmaktadır. Okul öncesi eğitim, bu noktada öğrencilerin çeşitli yönlerden eksikliklerini tamamlamakta, hatta onların geleceğine yön vermektedir. Bununla birlikte çocukların okula uyum sağlaması, okuma yazma ve çeşitli becerilerin gelişmesi yönünden okul öncesi eğitim gün geçtikçe önem kazanmaktadır.

Bu çalışmanın planlanması, uygulanması ve raporlaştırılmasında bilgisini, deneyimlerini ve hoşgörüsünü hiç esirgmeden destekleyen, tüm olumsuzluklara rağmen bana cesaret veren ve sınırsız sabır gösteren değerli hocam ve danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Figen KILIÇ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın her aşamasında güleç yüzü ve yardımseverliği ile desteğini esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Tuğba YANPAR YELKEN'e ve sevgili eşi Hüseyin YELKEN'e sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini aktaran sayın hocam Prof. Dr.Emel ÜLTANIR'a sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmanın son dönemlerinde bilgi ve deneyimlerini paylaşan sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA'ya ve eşi Cennet TAŞKAYA'ya, çevirileriyle destek veren arkadaşım sayın Yrd. Doç. Dr. Harun ŞİMŞEK'e sonsuz teşekkür ederim.

Her ihtiyacım olduğunda yardımlarını benden esirgemeyen sınıf arkadaşlarım Mehmet SECER, Mutlu UYGUR, Önder ÖZCAN ve Esra CESUR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmaya katılarak görüşlerini samimi bir şekilde ifade eden değerli meslektaşlarıma, çalışma süresince beni destekleyen değerli müdürüm Sayın Ali Galip DURAN'a, Vali Sabahattin Çakmaköğlü İlköğretim Okulu'nun müdürüne ve sevgili öğretmenlerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bugünlere gelmemde büyük emeği geçen ve hakkını asla ödeyemeyeceğim canım annem, babam ve sevgili kardeşlerime sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca sevinç ve üzüntülerimi paylaştığım, sürekli olarak desteğini, ilgisini ve sevgisini esirgemeyen, sevgili eşim Hatice Sunuriye YILDIZ'a ve kendilerine bu süreçte fazla zaman ayıramadığım biricik kızım Zeynep ve canım oğlum Tunahan'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mehmet YILDIZ

ÖZET

Bu araştırma, ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerdeki öğrencilerin ilk okuma yazma becerilerinin okul öncesi eğitim alma durumlarına göre, nasıl olduğunu tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, var olan bir durumun ortaya konulması amaçlandığından tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma, 2008–2009 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan toplam 54 ilköğretim birinci sınıf öğretmeni üzerinde anket çalışması yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde, öğretmenlere uygulanan anket ve görüşme sorularından elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmelerinde SPSS 15 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, t-testi, Anova testi ve Tukey HSD kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıdaki biçimde özetlenebilir:

- Öğretmenlere göre, göç eden bölgelerdeki okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre okuma, yazma ve görsel okuma becerileri yönünden daha başarılıdır.
- Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre göç eden bölgelerdeki ilköğretim 1.sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma becerileri ile ilgili görüşleri arasında erkek öğretmenlerin lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Ancak görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Öğretmenlerinin kıdemlerine göre, göç eden bölgelerdeki öğrencilerin okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre, göç eden bölgelerdeki öğrencilerin yazma becerileri arasında 1–10 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler lehine anlamlı bir fark

bulunmuştur. Ancak görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

- Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre, göç eden bölgelerdeki öğrencilerin okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasında 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.
- Öğretmenlerinin mezun oldukları okullara göre, göç eden bölgelerdeki öğrencilerin yazma ve görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır.
- Öğretmen görüşlerine göre, göç alan bölgelerde okul öncesi eğitimin okuma yazma becerisinin gelişimine farklı yönlerden katkı sağladığı, ancak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin dersten çabuk sıkıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Okul Öncesi, Okuma-Yazma

ABSTRACT

The present study aims to investigate primary writing skills of the pupils who went to kindergarten and who did not based on the views of first grade class teachers in the primary schools of Mersin in areas with intense migration. As the present study aims to investigate a current situation, a survey model was used.

This study is a survey made with 54 first grade primary school teachers in areas with intense migration in Mersin during the second semester of the 2008-2009 academic year.

SPSS 15 package program was used to analyze the data obtained. Hence, frequency, percentage, T-test, ANOVA, and Turkey HSD were employed for the analysis procedure.

The findings obtained in the study can be summarized as follows:

- According to teachers' views, pupils who went to kindergarten are more successful in reading, writing, and sight reading compared to the children who did not.
- On comparing gender of the teachers and their views on the first graders' reading and writing skills there was a meaningful difference in favor of the male teachers. However, there was not any meaningful difference concerning their views on sight reading.
- There was not a meaningful difference in the comparison of teachers' seniority and their views on students reading skills.
- There was a meaningful difference in favor of the teachers at the 1-10 years seniority interval in regard to pupils writing skills. However, there were not any meaningful differences with regard to sight reading.

- According to the teachers' graduate schools; there was a meaningful difference concerning students' reading skills in favor of the teachers graduated from 2 year educational institutes.
- According to the teachers' graduate schools; there was not any meaningful difference in regard to pupils' sight reading and writing skills.
- According to teachers' views, education at kindergarten contributes to the development of the reading writing skills of the pupils in many ways; however; these pupil get easily bored in the classes.

Key words: immigration, kindergarten, reading-writing

KISALTMALAR

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OÖE: Okul Öncesi Eğitim

İÖO: İlköğretim Okulu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
KISALTMALAR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: PROBLEM	3
I.1. Problem Durumu	3
I.1.1. Alt Problemler.....	6
I.2. Araştırmanın Amacı	7
I.3. Araştırmanın Önemi.....	7
I.4. Sayıtlar	8
I.5. Sınırlılıklar	9
I.6. Tanımlar	9
BÖLÜM II: KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
II.1. Kuramsal Açıklamalar	10
II.1.1. Göç ve Nedenleri.....	10
II.1.2. Mersin ve Göç	12
II.1.3. Göç İle Eğitim Arasındaki İlişki	14
II.1.4. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi	15
II.1.5. Okul Öncesi Dönemdeki Çocuğun Gelişim Özellikleri	20
II.1.6. Okul Öncesinde İlkokuma Yazmanın Önemi	23

II.1.7. İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri	23
II.2. İlgili Araştırmalar.....	27
II.2.1. Göç İle İlgili Yapılan Çalışmalar	28
II.2.2. Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Yapılan Çalışmalar	28
II.2.3. İlköğretim 1. Basamakta İlk okuma Yazma Öğretimi İle İlgili Yapılan Çalışmalar	31
II.2.4. Okuma ve Yazma Üzerine Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar.....	35
BÖLÜM III: YÖNTEM	37
III.1. Araştırma Modeli.....	37
III.2. Çalışma Grubu.....	37
III.3. Veri Toplama Araçları.....	38
III.4. Verilerin Analizi.....	40
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR	41
IV.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	41
IV.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	52
IV.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	58
IV.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	64
IV.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	71
IV.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	79
IV.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	87
SONUÇ VE ÖNERİLER	92

KAYNAKÇA..... 98

EKLER

TABLOLAR LİSTESİ

TABLO 1: Öğretmenlerin Kıdemlerine, Cinsiyetlerine ve Mezun Oldukları Okullara Göre Sayısal Dağılımları	38
TABLO 2: Öğrencilerin Okuma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) Ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı	42
TABLO 3: Öğrencilerin Yazma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı	53
TABLO 4: Öğrencilerin Görsel Okuma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı	59
TABLO 5: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin T-Testi Analizleri Tablosu	66
TABLO 6: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Olarak Yapılan T-Testi Tablosu	68
TABLO 7: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Olarak Yapılan T-Testi Tablosu....	70
TABLO 8: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Anova Tablosu	72
TABLO 9: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Yapılan Anova Tablosu	75
TABLO 10: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Tukey HSD Testi Tablosu	76
TABLO 11: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Anova Tablosu	78

TABLO 12: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Anova Tablosu	80
TABLO 13: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tukey HSD Tablosu.....	82
TABLO 14: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Tablosu.....	84
TABLO 15: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tek yönlü Varyans Analizi Tablosu.....	86
TABLO 16: Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve İlköğretim 1. Sınıftaki Okuma Yazma Becerileri Hakkındaki Görüşleri.....	88

GİRİŞ

Göç, toplumun sosyal, kültürel, ekonomik, politik, eğitim v.b. tüm bünyesi ile yakından ilişkili ve etkileyici bir olaydır. Ülkemizin bütün bölgelerinde yaşanan köyden kente göçün olumsuz etkilerinin başında toplumsal yapının temel ögesi olan eğitimin özellikle ilköğretim işleyişinin bozulması, yetersizleşmesi ve yaygınlaştırılmaması gelmektedir.

Şensoy (2005), göçün ilk önce ekonomik alanda kendisini fark ettirdiğini, zaman içinde toplumsal ilişkiler, kültür, ulusal politikalar ve uluslararası ilişkiler alanında da kendini hissettirdiği ifade etmektedir. Buna bağlı olarak göç ile kente gelen çocuk, ailesinin geleceğine ait tutumlarından tamamıyla etkilenmektedir.

Okul öncesi eğitim, tüm Avrupa ülkelerinde, hükümet programları ve yatırımların temel hedeflerini ve odak noktalarını oluşturmaktadır. Ülkemize bakıldığında ise bu konunun üzerinde yeterince durulmadığı ve önlemlerin yetersizliği dikkati çekmektedir. Ancak gün geçtikçe bu alandaki çalışmalar hız kazanmaktadır.

Okul öncesi eğitim milattan önceki zamanlara dayanmakta olup ülkemizde özellikle kadınların çalışma hayatına katılmasıyla beraber önem kazanmıştır. Zaman içinde okul öncesi eğitimin ilköğretime olumlu katkıları bu alandaki çalışmaları hızlandırmıştır.

Yapılan pek çok araştırmaya göre, okul öncesi eğitim alan çocuklar ilkokulda okuma yazmayı, bu eğitimi almayan çocuklara göre daha hızlı öğrenmektedirler. Başer (1996), okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları karşılaştırdığında okul öncesi eğitiminin, ilköğretim birinci sınıfına giden öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur.

Öğrenmenin çoğunluğunun okuma yolu ile kazanıldığı dikkate alındığında, çocuğun kitapla erken yaşta tanışması onun öğrenme hızını oldukça etkilemektedir. (Siva, 2008), çevresinde sürekli değişik yazılar gören çocuğun okuma yazma becerisine karşı ilgi duymaya başladığını ve bu konuda yapılan etkinliklere katılarak ve yetişkinleri gözlemleyerek okula başlamadan önce bu beceriyi kazanmaya ilişkin kavramları öğrendiğini ifade etmektedir. Bu durum okul öncesi eğitime verilmesi gereken önemin arttığını açıkça ortaya koymaktadır.

BÖLÜM I: PROBLEM

I.1. Problem Durumu

İlk okuma yazma öğretim sürecini etkileyen en önemli öğelerin başında göç ve okul öncesi eğitim önemli bir rol oynamaktadır. İlköğretim birinci sınıfa devam eden bir öğrenci bu süreçte pek çok zorluklarla karşılaşmakta ve bu sürecin verimli olarak geçirilmesi için sorunların tespit edilmesi, buna yönelik çözümlerin uygulanması gerekmektedir.

Göç, genel olarak bireylerin ya da ailelerin yaşadıkları yerlerden başka yerlere çeşitli sebeplere dayalı olarak yer değiştirme olarak kendisini göstermektedir. Bu hareketler sonucunda gerek sosyal yapı, gerekse ekonomik yapı olumsuz yönde etkilenmektedir.

Ülkemizde göç olgusu, tüm dünyada olduğu gibi yeni bir durum olmayıp, sahip olunan ekonomik gelirden eşit bir şekilde pay alınmak istenmesinden kaynaklanmaktadır. Friedlander (1992), göç yaklaşımlarındaki itici gücün bölgeler veya ülkeler arasındaki sosyo-ekonomik eşitsizlikler olduğunu ifade etmektedir (Akt.: Karabulut ve Polat). Özellikle artan nüfus, gelirin gideri karşılayamamasına ve yeni arayışlar içine girilmesine yol açmıştır. Endüstrinin gelişmesi artan işgücü ihtiyacını artırmış ve köyden kente doğru bir hareketliliğe sebep olmuştur. Artan nüfusun endüstri ve sanayide kullanılması başta bazı ihtiyaçları karşılasa da zamanla insanların sağlık ve eğitim gibi vazgeçilmez ihtiyaçlarının karşılanamaması pek çok problemi beraberinde getirmiştir.

Göç eden aileler çocuklarının eğitimini göz ardı edilebilirken göç, ülke kalkınması ve eğitim için oldukça önemli bir sorundur. Ekonomik değeri olan işlerde çalışmaya alışmış çocukların göç ettikleri yeni çevrede de aynı amaçla fakat değişik işlerde

çalışmak durumunda kalmaları ve okulu daima ikinci plana atmaları, göçün bir sorun olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Aslan, 2001:3).

Göçe neden olan durumlardan biri de can güvenliğidir. Ülkemizdeki göç hareketlerine bakıldığında doğudan batıya doğru bir hareketlilik göze çarpmaktadır. Her ne kadar batı bölgelerinde iş imkânlarının fazla olması göç hareketlerine çekici bir etki yapsa da, özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinden göç eden insanların yaşadığı terör problemi duruma farklı bir boyut kazandırmaktadır. 1989–1999 yılları arasında “Zorunlu göç, zorlama göç”, “göç ve kaç hareketleri” olarak adlandırılan bu soruna dayalı olarak ortaya çıkan göç hareketi, Türkiye’nin sosyal yapısını, ekonomik, kültürel ve psikolojik ortamını etkilemiştir. Bu durum 3438 kırsal yerleşim biriminin boşaltılması sonucunu doğurmuş, 3 milyon insan yaşadığı yerleşim alanından kopartmış, üreticilik niteliklerinin kaybolmasına yol açmıştır (Gürbüz, 2005).

Ekonomik yetersizlikler sebebiyle göçle gelen ailelerin çocukların, eğitim araç gereçlerinden yoksun bulunmaları, ailenin kalabalık ve ders çalışma ortamlarının elverişsiz olması, şiddet içeren ortamlarda yaşamalarından dolayı ilk okuma yazma öğretim süreçlerini olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Zorunlu öğrenim çağına gelmiş çocuklarda ilköğretim 1. sınıfta iyi bir okuma yazma becerisi sergilemesi beklenmektedir. İlk okuma yazma öğretim sürecinin başarılı geçmesi iyi bir dil gelişimine sahip olmakla mümkündür. Bu süreçte çocuğun sadece okuryazar olması istenmemekte, ayrıca okuduğunu anlaması, anlatması, yorumlaması ve yeni fikirler üretmesi, kitap sevgisini ve kendini geliştirmek amacıyla okuma alışkanlığı kazanabilmesi, duygu, düşünce, istek ve bilgilerini yazabilmesi beklenmektedir. Göçle gelen ailelerin eğitim seviyesinin düşük olması, hatta pek çok ailenin okuma yazmayı bilmemeleri, ana dili yeterince iyi kullanamamaları (Kılıç, 2008:63), çocuklarının eğitim

ihtiyaçlarını karşılayamamaları bu aşamada çocukların diğer çocuklara göre başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Sadioğlu ve Oksal, 2008).

Ekonomik ya da farklı nedenlere bağlı olarak göçle gelen ailelerin çocuklarının ilköğretim 1. sınıfa başlarken sahip oldukları hazır bulunuşluk düzeyinde eksiklikler görülebilmektedir. Bunlar Türkçeyi iyi kullanama, kendini ifade edememe, el becerilerinin yetersizliği, kalemi uygun tutamama, sırada oturamama, sınıf içi kurallara uyumsuzluk, okula uyumsuzluk, görselleri anlatmada ve yorumlamada yetersizlikler olarak karşımıza çıkmaktadır (Siva, 2008). Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan çizgi çalışmaları, resim yapma, kesme yapıştırma çalışmaları, resimlere bakarak yapılan okuma etkinlikleri, öğretmenin öğrencilere sürekli olarak rehberlik etmesi, oynanan oyunlar, diyaloglar ve sınıf içi etkileşim bu eksiklikleri gidermekte ve ilk okuma yazma öğretimine temel olan bu becerileri burada kazandırılarak öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyini en üst noktaya çıkarmaktadır. Kılıç (2008)'a göre ilköğretimdeki başarı büyük ölçüde çocuğun gerekli olgunluğu kazanıp kazanamamasına bağlıdır. Çocuğa bu olgunluğu kazandırma iyi bir okul öncesi eğitimle sağlanabilir.

Ültanır (2003), okul türünün, öğrenci sayısının, sosyo-ekonomik ve kültürel çevre özelliklerinin, okuldaki sorun alanlarının, anne- babaların eğitim düzeylerinin, vb. özelliklerin dikkate alınarak ilköğretim psikolojik danışma ve rehberlik programının öğrencilerin gelişimsel özelliklerine ağırlık verilerek yapılandırılması gerektiğini ifade etmektedir. Öğrencilerdeki bu farklı özelliklere, göç alan bölgelerde sıklıkla karşılaşıldığı için, göç ve farklı nedenlerden dolayı risk altında bulunan öğrencilere yönelik okul öncesi eğitimin önemli olduğu gerçeği dikkat çekmektedir.

Bu amaçla çalışmanın problem cümlesi, **“Göç eden ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alanların okul öncesi eğitim almayanlarına göre ilk okuma, yazma**

ve görsel okuma becerilerinde farklılık olup olmadığına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir ve bu görüşler cinsiyet, kıdem ve eğitim durumu değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” olarak belirlenmiştir.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

I.1.1. Alt Problemler

Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerdeki;

1. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, göç eden aile çocuklarının okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre okuma becerisi yönünden özellikleri nelerdir?
2. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, göç eden aile çocuklarının okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre yazma becerisi yönünden özellikleri nelerdir?
3. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, göç eden aile çocuklarının okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre görsel okuma becerisi yönünden özellikleri nelerdir?
4. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin özelliklerine göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri bakımından anlamlı farklılık var mıdır?
5. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin kıdem özelliklerine göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri bakımından anlamlı farklılık var mıdır?

6. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin mezun olunan okul özelliklerine göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri bakımından anlamlı farklılık var mıdır?
7. İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre, okul öncesi eğitimin, ilköğretim 1. sınıftaki okuma yazma becerilerine etkisi nelerdir?

I.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerdeki öğrencilerin okul öncesi eğitim alma ya da almama durumlarına göre, ilk okuma yazma becerilerinin neler olduğunu belirlemektir.

I.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde ve dünyanın pek çok ülkesinde okul öncesi eğitimin gerekliliği ve önemi üzerine çalışmalar devam etmekte ve aynı zamanda pek çok Avrupa ülkesinde okul öncesi eğitim yaşı düşürülmek istenmektedir.

Ülkemizde ilköğretime başlama yaşı olarak Aralık ayı itibariyle öğrencinin 72 ayı, farklı bir deyişle 6 yaşını doldurması gerekmektedir. Her ne kadar çocukların gelişim özellikleri birbirine benzese de bireysel farklılıkların olacağı muhakkaktır. Bu noktada okul öncesi eğitim kurumlarının öğrencilere kazandırdığı davranışlar açısından çocuğun fizyolojik, psikolojik ve psikomotor olarak hazır bulunuşluk seviyesinin en üst düzeye çıkması amaçlanmaktadır. Öğrencilerin psikolojik, fizyolojik ve psikomotor olarak hazırlanmasını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu bağlamda ailelerin olanakları, çocuğun içinde bulunduğu çevre oldukça önemlidir. Bu önemli olguları etkileyen faktörlerden biri olan göç, dünyanın pek çok ülkesinde görülmekle beraber, özellikle Mersin ilinde yoğun olarak göze çarpmaktadır. Mersin ili özellikle Doğu ve Güneydoğu

bölgelerinde göç almaktadır. Bu ailelerin ekonomik özelliklerine bakıldığında, ekonomik yetersizliklerinin üst düzeyde olduğu ve Türkçeyi etkin kullanamadıkları yapılan araştırmalarla gözlenmiştir (Tümtaş, 2007:123).

Yavuzer (2003)'e göre, okul öncesi eğitim almış olmak da okula hazır bulunuşluğu önemli derecede etkilemektedir. Okul öncesi eğitimin en önemli katkısı özellikle çocuk ilköğretime başladığı zaman kendini göstermektedir. Okul öncesi eğitim kurumları, oluşturdukları oyun ortamları ile çocuğun içinde var olan yeteneklerin gelişmesine yardımcı olurken çocuk, işbirliğini geliştirmekte, yaşlılarıyla etkileşimde bulunarak birlikte yaşamayı öğrenmektedir. Okul öncesi eğitim elverişsiz ortamlar, olumsuz koşullar gibi toplumsal eşitsizliklerin de ortadan kaldırılmasına yardımcı olmaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde dil, iletişim ve ortam, eğitimi etkileyen en önemli faktörlerden bir kaçıdır. Bu sebeple göçün ortaya çıkardığı problemlerle birlikte okul öncesi eğitim alıp almamanın öğrencilerin ilk okuma yazma becerilerini tespit etmesi yönüyle yapılan bu araştırma önemlidir. Aynı zamanda öğretmenlerin görüşlerine göre okul öncesi eğitimin ilköğretim okuma yazma çalışmalarına etkisini ortaya koyması açısından da çalışma önemli görülmektedir.

I.4. Sayıtlar

Araştırmacının öğretmenlere uyguladığı anket sorularına, öğretmenlerin içtenlikle yanıt verdiği ve gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

I.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2008–2009 eğitim-öğretim yılında Mersin ilinin yoğun olarak göç alan Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde eğitim-öğretim yapmakta olan toplam 11 ilköğretim okulu ile sınırlıdır (Ek–1 Okul Listesi).
2. Mersin ilinin yoğun olarak göç alan Akdeniz ve Toroslar ilçesinde 11 okulda görev yapmakta olan 54 ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

I.6. Tanımlar

Göç: Nüfusun, devamlı yaşam bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip, geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla bir başka yere gitmesi hareketine göç denir (Doğanay, 2007).

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitimi, 0-6 yaş grubundaki çocukların gelişim özellikleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önüne alınarak, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, kendilerine güven duymalarının sağlandığı, onların bilişsel, fiziksel, sosyal, duygusal ve dil becerileri yönünden gelişmelerini sağlayan, onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim sürecidir (Siva, 2008:2).

İlk okuma-Yazma Becerisi: Öğrenilerek kazanılan, birçok öğrenme güçlüğüne kendi içinde taşıyan ve hayat boyu devam eden, başka zihinlerde kişinin iletişim kurmasını sağlayan faydalı ve sürekli bir beceridir (Ferah, 2001).

Görsel Okuma: Okuma çalışmalarından önce öğrencilerin görselleri tanıma, anlama, yorumlama ve ifade etme becerisidir (MEB, 2009).

BÖLÜM II: KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, “Göç”, “ Okul Öncesi Eğitim”, “İlk okuma Yazma Öğretimi”, hakkında kuramsal bilgilere, yurt içinde ve yurt dışında yapılmış araştırmalara yer verilmiştir.

II.1. Kuramsal Açıklamalar

II.1.1. Göç ve Nedenleri

Göç kavramı, devamlı olarak birbirini izleyen dinamik bir süreç olarak ele alınmakta ve bu konuda farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Durugönül (1997), göçü yaşadığımız bir coğrafi ve sosyo-kültürel çevreden ayrılıp başka coğrafi ve sosyo-kültürel çevreye yerleşilmesi olarak tanımlamıştır. Akkayan (1979) ise, göçü nüfusun devamlı yaşama bölgelerini kişisel olarak, aileler veya gruplar halinde terk edip geçici veya sürekli olarak yaşamak amacıyla başka bir yere gitmesi hareketi olarak ifade etmektedir. Göçün farklı bir boyutunu ele alan ve teorik temalarla açıklayan Wilpert (1992), “ağ teorisi”ni kullanmaktadır. Öncü göçmenler öncelikle göç veren ve alan toplumları birbirine bağlayan bir altyapı oluştururlar ve bu bağlantı, göç veren toplumdaki diğer bireylere de göçme olanağı sağlar. Yeni göç dalgaları, kurulmuş bu ağı harekete geçirir ve sonradan göç edenler ilk gelenlerin tecrübelerinden yararlanırlar. Zamanla göç kendini devam ettiren bir hal alır (Akt.: Çuhadar ve Sarı, 2007:2).

Aslan (2001:1), göçü en geniş anlamda bireylerin sürekli ikamet ettiği mekânları zorla veya kendi istekleriyle değiştirdikleri fiziki mekân olarak açıklamaktadır. Fichter (1990), göç olgusunu "hareketlilik" başlığı ile ele almaktadır. Zaman ve mekânda gerçekleşen hareketliliğin, fizik hareketlilik ve sosyal hareketlilik olarak farklı iki yönünü belirtmektedir. Bu durumda sosyal hareketlilik, bir kişi ya da grubun sosyal statüsünün

değişmesine işaret eder, farklı bir deyişle sosyal pozisyonlar arasındaki aşağı veya yukarı doğru olan devinimler sosyal hareketliliklerdir. Fizik hareket, genellikle göç olarak adlandırılmaktadır. Bir coğrafi alandan diğerine bir devinim olan fizik hareketlilik, çok sayıdaki kişinin bir yerden başka bir yere yerleştirilmesini, istenilmeyen kişilerin sürülmesini, ev taşınmalarını ve aynı ülke içinde bir bölgeden diğerine ya da bir ülkeden diğerine yapılan gönüllü sürekli göçleri de kapsar. İş veya turistik geziler, alış-veriş gezileri, işe yönelik gidiş gelişler de fizik devinim olmalarına rağmen, göç veya hareketlilik içinde düşünülmeyen durumlardır (Akt.: Gönüllü,1996:95).

Göçe ilişkin tanımlara bakıldığında, insanların sürekli olarak yaşadığı yerlerden zorunlu olarak ya da beklentilerine cevap verebilecek yeni coğrafyalara doğru gönüllü olarak bir hareketlilik olduğu görülmektedir. Bu hareketliliğin sonucunda gerek yaşam koşullarında, gerekse kültürlerinde değişimler gerçekleşebilmektedir. Endüstri ve sanayinin gelişmesi, artan iş gücü ihtiyacı ve ailelerin ekonomik yetersizlikleri bu hareketliliğe ivme kazandırmaktadır.

Göç, toplumların, özellikle ailelerin yapısını derinden etkileyen unsurlardan biridir. Göç olgusuna bakıldığında bunun temelinde bazı nedenlerin olduğu göze çarpmaktadır.

İnsanların doğdukları toprakları bırakıp yeni yerlere göç etmesinin temelinde yatan çok sayıda neden vardır. Tümertekin ve Özgüç (1998), genellikle bu nedenleri nüfus problemleri, ekonomik problemler, çevre şartlarındaki bozulmalar, eğitim şartlarındaki yetersizlikler, siyasi problemler ve savaşlar olarak sıralamaktadır. Bu nedenlerin en önemlileri ekonomik ve siyasi problemler olarak ifade edilmektedir. Gelir dağılımındaki dengesizlikler, işsizlik ve yoksulluk gibi ekonomik nedenlerle çok sayıda kişinin yaşadığı

alanları devamlı olarak terk ettikleri görülmektedir. Ayrıca siyasi problemler de insanların göç etmesinde önemli olmaktadır. Çevre şartlarındaki bozulmalar, iklim değişimleri, erozyon, su baskınları, deprem ve volkanik patlamalar gibi doğal olaylar, insanların göç etmelerinin en önemli nedenlerindedir. Aslan (2001:1) ise göçün nedenlerini zorunluluk ve gönüllülük olarak açıklamıştır. Bireylerin gönüllük nedeni olarak göç sebeplerini yeni yerlerin beklenti ve isteklerini karşılama umudu; zorunluluk nedeni olarak ise devletin çeşitli sosyal, ekonomik, güvenlik vb. konularda aldığı kararların yerine getirilmesi sırasında nüfusta oluşturulan hareketlilik olarak ifade edilmiştir.

İnsanların gerek zorunluluktan gerekse gönüllü olarak başlattıkları bu göç hareketleri öncelikle kendi hayatlarında daha sonra toplum hayatını ilgilendiren beslenme barınma ve en önemlisi sağlık ve eğitim alanlarındaki sorunlarla karşılaşmalarına neden olduğu görülmektedir.

II.1.2. Mersin ve Göç

Türkiye’de gerçekleşen göç hareketlerine bakıldığında bunun farklı nedenlere bağlı olarak farklı dönemlerde gerçekleştiğini görmekteyiz. Ülkemizin artan bir genç nüfusa sahip olması, tarım alanlarından yeterince faydalanılamaması ve coğrafi yapının konumu ve ulaşımın Batı bölgelerde daha rahat sağlanmasından dolayı bu bölgelerde sanayi kuruluşlarının ve fabrikaların kurulmasını kolaylaştırmıştır. Bu durum ekonomik yetersizlikler ve terör problemlerinden dolayı Doğu ve Güneydoğu bölgelerinden Batı’ya doğru bir göç hareketliliğine neden olmaktadır. Batıya doğru yapılan göç hareketliliğinde Mersin de benzer nedenlerden tercih edilmektedir.

Tümtaş (2007:38), ülkemizdeki göç hareketlerinin nedenlerini üç dönemde incelemiştir. Bu nedenler dönemlerine bağlı olarak aşağıdaki biçimde ifade edilmiştir:

1. Makineleşmenin başladığı ve göçün ivme kazandığı 1923–1950 dönemi.
2. Tarımda makineleşmenin boy gösterdiği ve farklı gerekçelerin olduğu 1950–1990 dönemi.
3. İşsizlik, geçim sıkıntısı, yoksulluğa dayalı ekonomik nedenlere dayalı ve sağlık ve eğitim hizmetlerinden yeterli ölçüde faydalanma ve kentin sosyal aktivitelerinin çekiciliğine bağlanan 1990 ve sonrasını içeren dönem.

Öztürk ve Altuntepe (2008:159), sanayileşmiş ülkelerde 18. yüzyılın sonlarına doğru gerçekleşen göç hareketlerinin ülkemizde 1950’li yılların sonlarında gerçekleştiğini ifade etmektedir. Ayrıca ülkenin özel durumlarına bağlı olarak göç hareketlerinin nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Genel nüfus içinde genç yaş grubunun kalabalık oluşu,
- Tarım kesiminde görülen açık ve gizli işsizlik ve yanlış tarım politikaları,
- Eğitim durumunda ve hayat tarzında görülen iyileşme ve ilerleme (kişilerin eğitim seviyesi ve göç etme olasılığı arasında olumlu bir korelasyon vardır.),
- Eğitim yoluyla meslek edinme,
- Refahın artışı,
- Ekilecek arazinin darlığı ve miras yoluyla toprağın parçalanması,
- Tarımda makineleşme,
- Kan davaları, can ve mal güvenliğinin zedelenmesi,
- Geniş aile otoritesinden kurtulma eğilimi,
- Ulaştırma ve haberleşme ağının genişlemesi ile kitle haberleşme araçlarının etkinliğinin artması,

- Kırsal bölgelerde değer hükümlerinde meydana gelen değişmeler,
- Mevsimlik göçler,
- Doğal afetler dolayısıyla mecburi yapılan göçler (deprem, su baskını v.b.),
- Çocuklar için daha iyi bir öğrenim arzusu,
- Siyasi sebepler, terör ve mezhepsel çekişmeler.

Ülkemizde görülen bu göç hareketliliğinin benzer nedenleri Mersin’de de görülmektedir. Akkaya (2004), Mersin Kent merkezinde yaptığı araştırma verilerine göre araştırmaya katılanların yaklaşık 1/3’ünün Kürt, 1/10’unun Arap ve yarısının Türk olarak kendilerini tanımladığını ifade etmektedir. Bununla birlikte Mersin 2001 krizinin ardından göçle beraber giderek artan bir etnik farklılığa sahip olduğu dile getirmektedir.

Bozkurt (2000), Olağanüstü Hal Valiliği tarafından yaptırılan konutlara yerleştirilen göçmenlerin dışındaki diğer göçmenlerin çoğunlukla il ve ilçe merkezlerine, bölgedeki Şanlıurfa, Van, Diyarbakır gibi büyük şehirlere, batıda ise mevsimin durumuna göre, tarım işçiliği gibi eğitim ve beceri gerektirmeyen istihdam alanları sağlayabilen Mersin, Adana, Antalya gibi şehirlere yerleştirildiğini ifade etmektedir. Akkaya ve Bozkurt’un yapmış olduğu çalışmalar Mersinin ilinin şu andaki göç alan bölgelerindeki ailelerin hangi bölgelerden geldiğini ve ekonomik yapılarını ortaya koymaktadır.

II.1.3. Göç ve Eğitim Arasındaki İlişki

Göç ailelerin yaşam alanlarında sorunları beraberinde getirmekle birlikte, okullarda özellikle ilköğretim okullarındaki öğrencilerin eğitim- öğretiminde bazı problemleri de beraberinde getirmektedir. Göçle birlikte okulların alacağı öğrenci sayısı artmakta ve buna bağlı olarak bir sınıfa düşen öğrenci sayısında artış meydana gelmektedir. Ayrıca öğrenciler eğitim araçlarından yeterince yararlanamamaktadırlar. Göçle birlikte okulların oyun alanları, okul çalışanları ve yardımcı personeli

yetersizleşmekte, sınıf içi öğrenci sorunları artmakta, sınıf içi demokrasi işletilememekte ve disiplin sorunları ortaya çıkmaktadır (Karakuş, 2006:12).

Göçün eğitime olumsuz etkilerinden biri de dil faktörüdür. Dilini düzgün kullanamayan, kendisini ifade edemeyen, okuduğunu tam anlayıp yazamayan çocukların gelecekte problem çözen, yaratıcı ve kendini geliştiren bireyler olmasını beklemek oldukça zordur. Okul öncesi eğitim bu bağlamda öğrencilerin eksiklerini gidermede ve geleceğe onları hazırlamada önemli görevler üstlenmektedir.

II.1.4. Okul Öncesi Eğitim ve Önemi

Sosyo-ekonomik düzeyin, çocukların okula hazırlık konusundaki etkisinin yanı sıra okula hazır oluşu etkilediği bilinen diğer bir etken, kaliteli okul öncesi eğitimidir (Unutkan, 2007).

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsamakta ve çocukların daha sonraki yaşamlarında da önemli roller oynamaktadır. Aral, Kandır ve Yaşar (2000), okul öncesi eğitimi, çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, sağlıklı ve zengin uyarıcı çevre olanakları sağlayan, onların bedensel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen, toplumun kültürel değerleri ve özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan bir eğitim süreci olarak tanımlamaktadır.

Hayatın ilk yıllarına iyi bir başlangıç yapılması, bireyin muhtemelen sağlıklı büyümesini sağlayacak, dil ve öğrenme kapasitesini geliştirecek, okula gidecek ve üretken bir insan olacaktır. Halen dünyanın çeşitli yerlerindeki milyonlarca çocuğun tam olarak kendini gerçekleştirme hakkı engellenmiştir (Unicef, 2010).

Seneca M.Ö. 4- M. S. 65, zihinsel eğitime çok erken yaşlarda başlanmasını, bu sayede zihnin ne paslanacağını, ne de aşırı çalışmaktan doğacak şekilde aşınmış olacağını savunur. M. F. Quintilianus (M.S: 35–96) Marcus, Fabius Quintilianus, entelektüel eğitime önem verişinden dolayı eğitimin 7 yaşından önce verilmesini uygun görür ve eğitimin, çocuğun gelişim tarzına uygun olarak oyun içinde, oyun şeklinde verilmesini savunur (Akt.: Poyraz ve Dere, 2003).

Burns, Roe ve Ross (1992)'a, göre, çocuğun okul öncesi ortamda (ailede, yuvada, anaokulunda vb.), çevresinde yer alan kitap, gazete, dergi, işitsel ve görsel algıyı geliştirici resim çizme ve tamamlama kitapları, tahmin edilebilir okuma kitapları (büyük resimli az yazılı kitaplar), ailenin ve çevresindeki diğer yetişkinlerin okuma geleneği, aile içinde katıldığı dinleme etkinlikleri vb. uygulamalarla etkileşim içinde doğal olarak geliştirdiği bu potansiyel (okuma-yazma deneyimi), ilk okuma-yazma öğretiminde büyük ölçüde “okumaya hazırlık” ya da “okumaya hazırlık süreci” kavramlarının yerini almış durumdadır. Yine bu dönemde Teale ve Sulzby (1991)'e göre, erken çocukluk döneminde, alfabe bloklarıyla oynama, masal ve öykü dinleme, resimli kitaplarla oynama, okuma taklitleri yapma (yalancı okuma), yetişkin büyüklerle birlikte okuma denemelerinde bulunma (okumayı paylaşma) vb. etkinlikler hayat boyu sürecek olan okuma-yazma öğrenme ve etkinliklerinin temelini oluşturmaktadır (Akt.: Çelenk, 2003:77).

Okuma ve yazmaya iyi bir başlangıç yapmak için, çocuğun ailesiyle konuşması ve onu dinlemesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, çocuğa dilin nasıl cümlelere döküldüğünü duymasına yardımcı olur ve iyi bir okuyucu ve yazar olmasına zemin hazırlamaktadır. Çocuklarda yaş ilerledikçe dildeki sesleri daha iyi anlamaya başlarlar, kafiyeli şarkıları ve hikâyeleri birleştirebilirler. Zamanla kelimelerin farklı seslerden oluştuğunu anlamaya

başlarlar. Aşamalı olarak harfleri seslerle karşılaştırmayı öğrenirler. Bu bilgi birikimini yazarken ve okurken kullanabilirler. Çocukların erken yazma becerilerinin geliştirilmesinde, etrafındaki yetişkinlerin okuma ve yazmalarına dikkat ederler ve onları taklit ederler. Çocuk küçük yaştan itibaren çizgi çekme, daire yapma gibi işaret yapma çalışmalarından hoşlanırlar. Çocuğun ellerinde, kollarında ve parmaklarında büyük ve küçük hareketleri yapma olanakları arttıkça çocuğun el becerileri de gelişir (Directgov, 2009).

Okul öncesi ortamda çocuğun kazandığı okuma-yazma deneyimlerini konu alan araştırmalar, ilk okuma-yazma öğretiminde okula zengin okuma-yazma deneyimiyle gelen çocukların, okuma-yazma öğrenmede başarılı olduklarını göstermektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak, okuma-yazma öğrenme sürecinin çocuk okula başlamadan çok önce, onun ilk yazılı dokümanla karşılaştığı an başladığını söylemek mümkün görülmektedir (Çelenk, 2003:76). Yavuzer (2000), bu dönemde çocuklar, problemlerini daha erken yaşlarda çözemediklerini, yedi yaşına yaklaştıkça çeşitli bilişsel stratejilere başvurarak somut bir şekilde çözmeye çalıştıklarını, ancak çocukların bu yaşlarda okul ortamına katılmalarıyla birlikte, olayları farklı açılardan görebildiklerini ve karmaşık ilişkiler hakkında kavramsal düşünebildiklerini ifade etmektedir. Bu durumda okul öncesi dönemde çocukların somut düşünme evresinden soyut düşünme evresine geçiş yaptıkları görülmektedir. Çocuklar artık sayısal simgeleri, soyut deyişleri, genel kurallar ve temel mantık gibi daha soyut kavramları anlamaya başlamaktadırlar.

Siva (2008), çalışmasında okul öncesi eğitim döneminde çocuğun her şeyi öğrendiğini bu dönemde çocuğun en yakınında bulunan öğretmenin ona sevgisini vererek aile-okul-çevre üçgeninde bir köprü görevini üstelendiğini dile getirmektedir. Ayrıca

çocuk, bulunduğu arkadaş çevresi içerisinde sosyalleşerek farklı yaşantılar yoluyla yeni bilgiler öğrenmektedir. Okul öncesi eğitimin çocuğun güven duygusu kazanmasında destekleyici rolü vardır. Okul öncesi kurumları çocukların dil gelişimi ile ilgili açıklarını kapatmak için büyük bir fırsattır. Hareket etme özgürlüğü sağlayan serbest bir ortamda çocuk, fiziksel bakımdan daha çabuk gelişmektedir. Okuma yazmanın başarılı olabilmesi için okul öncesi eğitim kurumu çocuğun küçük kas becerilerini geliştirmesi gerekmektedir. Okul öncesi eğitim kurumunda uygulanan okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri çocukların bu beceriyi kazanmaları için sağlanan bir basamaktır. Bu etkinliklerle çocuğa çizgi çalışmaları, kavramlar, renkler, sayılar, şekiller öğretilir. El-göz koordinasyonunun gelişimi sağlanır; küçük kas motor gelişimi desteklenir. Okul öncesi eğitimden yararlanmayan çocukların çoğunlukla sosyo-ekonomik düzeyin, eğitim seviyesinin ve kültür düzeyinin düşük olduğu kalabalık ailelerin çocuklarının olduğu ifade edilmektedir.

Kılıç (2008) araştırmasında, ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinden, okul öncesi eğitim alanların almayanlara kıyasla; okuma yazma, matematik ve öz bakım becerileri, motor, sosyal, duygusal, dil gelişimleri açısından daha farklı olduklarını ve bu farklılıkların okul öncesi eğitim alan öğrencilerin lehine olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkemizde MEB (2006) okul öncesi eğitim programında okul öncesi eğitimin amaçları aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir.

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, Türk Milli Eğitimin Genel Amaçlarına ve Temel İlkelerine uygun olarak;

- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
- Onları ilköğretime hazırlamak;

- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme yaratmak;
- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi dönem yaşamın temelidir. Bu dönemde öğrenme hızı çok yüksektir. Her yaş grubunun genel gelişim özellikleri ortaktır; ancak her çocuğun kendine özgü olduğu da unutulmamalıdır. Okul öncesi eğitim bazı temel ilkelere dayanmaktadır (MEB, 2006). Bu ilkeler şunlardır:

1. Eğitimde çocuğun ve ailenin etkin katılımını sağlamak esastır.
2. Çocuğa verilen eğitim, onun gereksinimlerine uygun olmak zorundadır.
3. Çocukların gereksinimlerini karşılamak amacıyla demokratik eğitim anlayışına uygun eğitim ortamları hazırlanır.
4. Etkinlikler düzenlenirken çocukların ilgi ve gereksinimlerinin yanı sıra, okulun ve çevrenin olanakları da göz önünde bulundurulur.
5. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarına gereken önem verilir.
6. Eğitim çocuğun bildiklerinden başlar ve deneyerek öğrenmesine olanak tanır.
7. Oyun çocuklar için en uygun öğrenme yöntemidir.
8. Eğitimde çocuğun, kendine saygı ve güven duyması sağlanır, öz denetim kazandırılır.
9. Çocukla iletişimde, kişiliğini zedeleyici şekilde davranılmaz, baskı ve kısıtlamalara yer verilmez.

10. Okul öncesi dönemde verilen eğitim ile çocukların sevgi, saygı, işbirliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma davranışları geliştirilir.
11. Çocukların bağımsız davranışlar geliştirmesi desteklenir. Yardıma gereksinim duyduğunda yetişkin desteği, rehberliği ve güven verici yakınlığı sağlanır.
12. Çocuğun kendisinin ve başkalarının duygularını fark etmesi desteklenir.
13. Çocukların hayal güçleri, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerileri, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışları geliştirilir.
14. Okul öncesi eğitimde çocuğun gelişimi ve okul öncesi eğitim programı düzenli olarak değerlendirilir.
15. Programlar hazırlanırken ailelerin ve içinde bulunan çevrenin özellikleri dikkate alınır.

Eğitimde bu derece önemli bir yere sahip olan okul öncesi eğitim kurumları çocuğun bir bütün olarak okuma yazma becerilerinin geliştirilmesinde, duygusal, sosyal, fizyolojik ve bilişsel olarak katkıda bulunmaktadır.

II.1.5. Okul Öncesi Dönemdeki Çocuğun Gelişim Özellikleri

Çocukların öğrenme ve hazır bulunuşluk düzeyleri onların gelişimi ile yakından ilgilidir. Gelişme organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenme yetilerindeki ilerlemeleri ifade etmektedir. Gelişim hayat boyu devam eden bir canlılık sürecidir ve her canlının gelişimi birbirinden farklılık arz eder. Okul öncesi çocuğunu tanımak için mutlaka onun gelişim özellikleri tanınmalı ve buna göre bir eğitim verilmelidir. Okul öncesi

öğrencilerin gelişim özellikleri beş alanda (psikomotor, öz bakım, sosyal-duygusal, bilişsel, dil) aşağıdaki biçimde ifade edilebilir.

Okul öncesi öğrencilerin psikomotor gelişim özellikleri hareket ve kavrama becerilerinde kendini gösterir. Çocuğun kas faaliyetlerini ifade eder. Aşağıda okul öncesi çocuğun yapabileceği psikomotor özellikler yer almaktadır (Senemoğlu, 2005:25).

1. Uzun süre bir yerde oturamazlar.
2. Koşmak, atlamak, tırmanmak, kaymak, sürünmek ihtiyacındadırlar.
3. Büyük kaslarını küçük kaslarından daha iyi kullanırlar.
4. Hareketlerinin sayısında ve niteliğinde artma gözlenir.
5. Üç tekerlekli bisiklete binebilir.
6. Bir adım atarak merdivene çıkabilir.
7. Yazma, çizme, makasla kesme, ayakkabı bağlama ve diğer küçük kas becerilerinde acemilik gözlenir.
8. Görme organı ve küçük kasların tam olarak olgunlaşmaması nedeniyle bazı etkinlikleri yapamazlar ya da uzun zamanda yaparlar.
9. İyi seçilmiş aletler ve etkinliklerle denge, koordinasyon ve hız kazanabilirler.

Okul öncesi öğrencilerin öz bakım becerileri çocuğun şahsi temizlik, düzen ve bakımını ifade eder. Bu dönemde çocuklar (Demiriz ve Dinçer, 2000:63);

1. Kendi yemeğini yer.
2. Kıyafetlerini kendi giyer.
3. Temizlik ve tuvalet alışkanlığı kazanmıştır.
4. Anne babaya yardım etme, çamaşırları katlama, sofrayı toplama gibi tertip ve düzen işlerini yapmaktan zevk alır.

Okul öncesi öğrencilerin sosyal-duygusal gelişimleri incelendiğinde çocuğun beş duyu organının çalışması ve bunların birbiri ile uyumlu bir şekilde hareket etmesi beklenir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür (Cüceloğlu, 1996:357):

1. Çocuk kendi girişimiyle ve diğerlerinden bağımsız olarak işler becermeye başlar.
2. Giyeceğini kendisi seçmeye çabalar.
3. Ayakkabısını kendisi bağlamak ister.
4. Sokakta çıkıp oynamak ister.
5. Bağımlılık davranışını pek göstermez.
6. İşbirliğine dayalı oyunda her çocuk aynı oyun içinde yer alır ve farklı görevler üstlenir.
7. Kendi cinsiyetinden memnuniyet duyar.

Bilişsel gelişim, bireyin çevresindeki dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan, aktif zihinsel faaliyetteki gelişmesi olarak tanımlanmaktadır. Piaget'e bu dönemdeki çocuk (Cüceloğlu, 1999:347):

1. Kelime kullanmaya ve ilkel bir düzeyde ilk olarak bir sembol ile bu sembolün temsil ettiği nesne arasındaki ilişkiyi anlamaya başlar.
2. Kelime kullanmayla birlikte önüne açılan dünyayı keşfetmeye başlar.
3. Kelime kavram ve sembollerin verdiği zenginliklerden faydalanarak oyun yaşamına zenginlikler katar. Örneğin bir sopayı at gibi kullanmaya başlar.
4. Nesnelere kategorilere ayırmayı öğrenir.
5. Soyutlama ve genelleme adımına geçmiştir.

Okul öncesi öğrencilerin dil gelişimine bakıldığında çocuğun kendi dilini, dil yapısına uygun olarak kullanması beklenir (Cüceloğlu, 1999:348).

Çocuğun ilköğretimde başarıyı sağlaması öncelikle gerekli olgunlu kazanmasına bağlıdır. Bu olgunluğun kazandırılması da okul öncesi eğitimle sağlanabilir. Ayrıca okul öncesi eğitimde yapılan çalışmaların ilk okuma yazma öğretimine katkı sağladığı düşünülmektedir.

II.1.6. Okul Öncesinde İlkokuma Yazmanın Önemi

Ülkemizde Aralık ayı itibari ile 72 ayını dolduran çocuklar zorunlu öğrenim çağında olup İlköğretimin 1. sınıfına kayıt edilmektedir. Burada çocuğun yaşamı boyunca kullanacağı okuma-yazmanın temel becerilerini kazandırmak hedeflenmektedir. Bu nedenle, okuma-yazma öğretimi ile öğrenciye kazandırılacak beceri ve alışkanlıklar sonucunda birey gelecekteki hayatında başarılı veya başarısız olmanın temellerini atmaktadır.

İlk okuma yazma öğretimi bireyin gelecek yaşantısını etkileyen unsurlardan birisidir ve ilk okuma yazma öğretiminin çeşitli tanımları bulunmaktadır:

İlk okuma yazma öğretimi, öğrencinin, okula başlamadan önce kazanmış olduğu konuşma, dinleme, izleme ve anlama becerilerinden hareketle, öğrenciye sürekli kullanabileceği okuma ve yazma eğitimine ilişkin temel bilgi ve becerileri kazandırmak olarak tanımlanabilir (Cemaloğlu, 2000). Farklı bir ifadeyle Çelenk (2002:40), İlk okuma-yazma öğretimini; okuma-yazma becerisi, çocuğun, hızlı ve doğru, anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi olarak ifade etmektedir.

Okuma ve yazma, bireyin çevresindeki dünyayı anlamasında, çevresinde olup bitenlerin farkına vararak topluma uyum sağlamasında ve hayatın hemen her döneminde

işe koşulan bir etkinliktir (Ünüvar ve Çelik, 1999:4). İlk okuma yazma öğretiminde dikkat çeken diğer bir nokta da, bireyin bunu kullanarak gelecekteki yaşamına yön vermesi olarak ifade edilebilir. Böylece birey hem kendi hayatına, hem de toplum hayatına olumlu yönde bir değer katmaktadır.

Yangın ve Sidekli (2006:2), okumayı sözcüklerin duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılması, kavranması ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinlik olarak ifade etmektedir. Uysal (2008:305)'a göre Türkçe derslerinde öğrendiğimiz biçimiyle, konuşma dilinin simge ve sembollerle yüzeye aktarılması “yazı” olarak tanımlanmaktadır. İnsanlığın kültürünü günümüze taşıyan önemli araçlardan birisi de yazı olmuştur. Bir yerde yazı, beynimizdeki soyut kurgulamaları somuta dönüştürmemiz sırasında, diğer sanat biçimlerinin yanında kullandığımız, yine diğer sanat biçimlerinde de olduğu gibi, bir şeyleri somutlaştırarak kalıcı kılarken, kendisi soyutu kullanan irreal varlık olarak görülebilir.

Uysal (2008:305), yazı ya da yazı eğitiminin işlevlerini dört ana başlık altında dile getirmektedir:

1. İletişimi sağlamak,
2. Duygu ve düşüncelerin ifade edilmesine aracı olmak,
3. Estetik gelişime katkıda bulunmak,
4. El-göz-beyin işbirliğini geliştirmek,

Çocukların ilköğretim döneminde öğreneceği becerilerin başında okuma ve yazma gelmektedir. Okuma yazma becerilerini birbirinden ayrı düşünmek olanaksızdır. Okuma ile birey sembollere anlamlar vermekte, yazma ile beyindeki düşüncelerini

somutlaştırarak sembolleştirmektedir. Çağdaş ve uygar bir yaşam, ancak bu ilkinin sağlam temeller üzerine atılmasıyla gerçekleşmektedir.

MEB (2005), İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu'nda okuma ve yazma becerilerinin nasıl gerçekleştiğine ilişkin bilgiler aşağıdaki biçimde ifade edilmektedir:

Zihnin gelişimine en büyük katkıyı sağlayan öğrenme alanı okumadır. Okuma sürecinde yazılanlar zihinsel kavramlara çevrilmekte, anlamlandırılmakta ve yapılandırılmaktadır. Algılama işleminin ardından dikkat yoğunlaştırılarak; kelime ve cümleler anlaşılmağa ilgi duyulan ve gerekli görülen bilgiler seçilmektedir. Seçilen bilgiler, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma, problem çözme ve değerlendirme gibi zihinsel işlemlerden geçirilmektedir. İşlenen bilgiler, ön bilgilerle birleştirilmekte ve metinde sunulan görsellerden de yararlanılarak yeniden anlamlandırılmaktadır. Yazma ise, beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir. Bunun için öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını iyi anlamaları ve beyinde yapılandırmaları gerekmektedir. Yazma sürecine, beyinde yapılandırılmış bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlanılmaktadır. Okuma gibi yazmanın da insan yaşamında önemli bir yeri vardır. Duygu, düşünce ve hayallerini açık ve anlaşılır olarak yazma, çeşitli zihinsel becerileri gerektirir.

Öğrenciler bu beceriler yoluyla düşüncelerini sıralamayı, sınırlamayı, düzenlemeyi, yazı amacını belirler ve kuralları uygulamayı öğrenirler. Yazma becerisi özellikle okuma becerisiyle doğrudan ilişkilidir. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeleri sürekli okumalarına, yazmalarına, yazdıklarını incelemelerine, tartışmalarına ve beğendikleri anlatımları kullanarak kullanmalarına bağlıdır.

Burns, Roe ve Ross (1985)'a göre okumaya hazırlık uygulaması geçmişte Amerikan okullarında, okuma-yazma öğrenebilmek için gerekli olan görsel ve işitsel ayırt ediciliğin çocukta gelişebilmesi için, birtakım ön becerilerin kazanılması süreci olarak görülmüştür. Hazırlık süreci ise, okuma-yazma öğretimine resmi olarak başlamadan önce, genellikle anaokulu ile birinci sınıfın başlangıcında gerçekleştirilmesi gereken bir çalışma olarak ele alınmıştır. Öğretmenler yeterli ölçüde hazırlık becerisi kazandırdıktan sonra, öğrencilere ilk okuma kitapları, daha sonra da yazma için gerekli araç gereçleri sunmuşlardır. Bu uygulama, çocukların okula başladıklarında okuma-yazma ile ilgili çok az şey bildikleri ve okuma-yazmaya başlamadan önce belli becerileri geliştirmeleri gerektiği varsayımına dayanmıştır (Akt.: Çelenk, 2003:77).

Sulzby (1994), okul öncesi dönemde aile içinde okuma alışkanlıklarının çocuğun okuma-yazma becerilerini etkilediğini belirtmiştir. Aile içinde yeterli düzeyde okuma-yazma deneyimi edinemeyenler ya da bu deneyimi çok alt düzeyde kazanan çocukların, bu eksikliklerinin üstesinden gelebilmek için görsel ve işitsel okuma-yazma araçlarıyla desteklenmiş bir ortama ihtiyaç duyacakları açıktır. Okul öncesi programları ve öğretim etkinlikleri incelendiğinde de görülebileceği gibi; çizme, boyama, yırtma-yapıştırma ve plastik hamur yoğurma gibi el becerilerini geliştirici etkinliklerin yanında, dinleme, konuşma gibi dil etkinliklerinin öne çıktığı görülür. Kısaca, okul öncesi çocuğa okuma-yazma öğretmez; ama okuma-yazma öğrenmenin önkoşulunu oluşturan davranışların kazandırılmasında önemli bir işleve sahiptir (Akt.: Çelenk, 2003:79).

İlköğretim dönemindeki çocukların sağlıklı biçimde büyümesi, iyi bir birey olarak yetişmesi için çocukların gelişim özelliklerini bilmek ve ona uygun eğitim imkanları sağlamak gerekir.

II.1.7. İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri

İlköğretim 1. sınıfa başlayan çocukların büyüme ve gelişimleri hızla devam etmektedir. Bu dönemde yer alan çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine aşağıda değinilmiştir.

Keskinkılıç (2002:19), bu yaştaki (7 yaşındaki) bir çocuğun bedensel gelişimi olarak;

- Kas gelişiminin hızlı olmasına rağmen, çocuğun tüm kaslarını tam olarak kullanamadığını,
- Süreç içinde kalemi rahatlıkla tutabildiklerini,
- Göz ve kulak yapısı bakımından da kendisinden istenenleri anlayıp yapabilecek düzeye geldiklerini ifade etmektedir.

Günçe (1973)'e göre, bu dönem çocuklarının zihinsel gelişim olarak;

- Sınıflama ve gruplama yetenekleri göstermeye başladığını,
- Hacim, uzaklık, zaman ve mekân gibi kavramların geliştiğini,
- Farkına vardıkları gerçekle yüz yüze kalınca çok sayıda soru sorarak karşılaştığı gerçekleri anlamaya, onlara kendince anlamlar yüklemeye çalıştıklarını,
- Parçayı bütünle birlikte düşünebildiklerini, fakat soyut olarak zihinde canlandıramadıklarını ifade etmektedir (Akt.: Pehlivan, 2006:3).

Bu dönem çocuğunun duygusal gelişim özellikleri olarak;

- Erden ve Akman (1996), çocukların bir şeyler üreterek, yaptığı işler için beğeni toplamak istediklerini, arkadaşları ve yetişkinler tarafından takdir edilmenin onlar için önemli gereksinimleri arasında olduğunu ve çocuğun kendine olan güveni arttıkça başarılı olma ve çalışma isteğinin arttığını ifade etmektedir.

Keskinkılıç (2002:23), bu dönemdeki çocuğun sosyal gelişim yönünden;

- Karşısındakinin dinlenmesi gerekliliğini,
- Kurallara uyulması gerektiğini,
- Arkadaşlık ilişkileri kurabildiğini ve iletişim kurma becerilerini kazanmış olduğunu belirtmektedir.

İlköğretim 1. sınıf öğrencilerinin gelişim özelliklerine genel olarak baktığımız zaman çocuğun başta kalem tutma becerisine, karşılaştığı durumlarda sorgulama becerisine, kendisinin grup içerisinde rahat olabilme yetisine ve okul kurallarına uyabilme becerisine sahip olması beklenmektedir.

II.2. İlgili Araştırmalar

Aşağıda “Göç”, “Okul Öncesi Eğitim”, ve “İlk okuma Yazma Öğretimi” ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

II.2.1. Göç İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Karabulut ve Polat (2007:14), “Türkiye’de Yaşanan Göç Olgusu Üzerine Bir Alt Bölge Uygulaması” isimli çalışmasında göçün en yoğun yaşandığı illerin bulunduğu Ağrı Alt Bölgesinde bulunan illerdeki (Ağrı, Kars, Iğdır ve Ardahan) göçün nedenlerini ve sonuçlarını ortaya çıkararak, geleceğe yönelik yapılması gerekenlerin belirlenmesini amaçlamışlardır. Bu amaçla, Ağrı Alt Bölgesi’ni oluşturan Ağrı, Kars, Iğdır ve Ardahan il

merkezlerinde toplam 1600 anket uygulanarak göçün nedenleri, göç eğilimleri ve yapılması gerekenlere yönelik sonuçlar elde edilmiştir.

Çalışmadan elde edilen verilere göre Ağrı, alt bölgesinde göçün önem derecesine göre en önemli sebepleri aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir:

- Sağlık hizmetlerinin yetersizliği,
- Eğitim hizmetlerinin yetersizliği,
- Sosyal faaliyetlerin azlığı,
- İklim şartlarının zorluğu,
- Daha iyi iş bulma olanağı.

Tümtaş (2007:109), “Türkiye’de İç Göçün Kentsel Gerilime Etkisi: Mersin Örneği” isimli çalışmada, göç ettiğini bildiren farklı kimliklerin göç gerekçeleri arasındaki farklılaşmalara dikkat çekmektedir. Araştırmaya göre, Mersin’e göç nedenleri birlikte değerlendirildiğinde kimlikler bazında önemli bir farklılık gözlenmektedir. Zorunlu göç nedenlerinin can güvenliği ve bölgede yaşanan olaylar birlikte alındığında kürt kökenli vatandaşların en yüksek orana sahip olduğu gözlenmektedir. Kendisini Türk olarak tanımlayanlarda ise göçün nedeni iş, tayin gibi ekonomik gerekçeler almaktadır.

Karakuş (2006:80), “Göç Olgusu Ve Eğitime Olumsuz Etkileri (Sultanbeyli Örneği)” isimli yaptığı çalışmada, köyden kente göç ile gelen çocukların büyük bir çoğunluğunun sınıf seviyesinin altında bir seviyede bulunduğu hatta bazılarının okuma-yazma bilmediği ve bu durumun öğretmenin çalışmalarını olumsuz etkilediğini ifade edilmektedir. Ayrıca ailelerin eğitim ve kültür seviyelerinin düşük olması nedeniyle eğitime gerekli ilginin gösterilemediği, anne babanın okuma-yazma bilmemesinin çocuğa yardımcı olamamasına neden olduğu ve bu çocukların okulda daha başarısız olduğu ortaya

konmaktadır. Özellikle anneler arasında okuma-yazma oranının çok düşük olduğu tespit edilmiştir. Geçim sıkıntısıyla boğuşan ailelerin, çocuklarının eğitim gereksinimlerini karşılayamadıkları, eğitim ihtiyaçları karşılanamayan çocukların çözüm bulmak amacıyla okul saatleri dışında çalıştırıldıkları, bu çocukların aileleri tarafından okula isteksiz gönderildikleri ve çalışan çocukların okul başarılarının düşük olduğu belirtilmiştir.

Sevim (2001:266), “Elazığ’a Göç Eden Ailelerin Çocuklarının Eğitim Durumu” isimli yaptığı çalışmada zorunlu göçün çocukların eğitimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerini araştırmıştır. Araştırmaya katılan hane halkı başkanları ekonomik olarak düşük seviyede bir gelire sahip olduklarını, bunun neticesinde çocuklarına daha fazla eğitim imkanı sağlayamadıklarını, eğitimden beklentilerinin bir meslek edinmek olduğu dile getirmişlerdir. Araştırmada ayrıca göç eden çocukların bir kısmının göçün etkisiyle okula devamlarının aksadığı dile getirilmektedir.

Tok (2010), “Göç Alan Okullarda İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Rehber Öğretmen Ve Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Öğrenme Güçlüklerinin İncelenmesi” isimli çalışmasında sözlü anlatım güçlüğü çeken öğrenciler için sözcükleri söylemede, anlatmak istediklerini tam olarak ifade etmede, metinle ilgili sorulara cevap vermede, okudukları metni özetlemede ve başlık bulmada, noktalama işaretlerinin kullanımında zorluk çektikleri ifade edilmektedir.

İçli (1999:72) ise, “Denizli’ye Göç Eden Ailelerin Eğitime Bakış Açıkları” isimli çalışmasında, kırsal kesimden Denizli iline göç etmiş olan ailelerin kentsel yaşama uyum süreçlerini, eğitime bakış açılarını irdelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada 158 aileye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda göç eden ailelerin eğitim ve meslek düzeyleri düşük olmasına rağmen eğitimi önemsedikleri çocukları için iyi bir eğitim istedikleri

görülmüştür. Ayrıca eğitimi ekonomik olarak sınırlı bir meslek olanağı olarak görseler de çocukların okuldaki başarıları için gerekli tedbirleri almadıkları ifade edilmektedir.

Göçle ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında ailelerin göç sebepleri can güvenliği ve ekonomik nedenlere dayandığı görülmektedir. Ekonomik nedenlere dayalı olarak velilerin öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarını karşılayamadıkları ancak çocuklarının iyi bir eğitim alıp bunun sonucunda bir meslek sahibi olması istekleri de belirtilmektedirler.

II.2.2. Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Büyükekiz (2008:400), “Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan İlköğretim 1. sınıf Öğrencilerinin Resim Uygulamalarındaki Farklılıklar” isimli çalışmasında okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin resimlerdeki farklılığın olup olmadığına bakmıştır. Çalışmada Konya İl merkezinde 30’u kız 54’ü erkek olmak üzere toplam 84 l ilköğretim 1. sınıf öğrencisi üzerinde uygulama yapılmıştır. Çalışma sonucunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre sanatsal çalışmalarında belirgin farklılıklar olduğu, derslerde daha aktif oldukları, sorulan sorulara rahat bir şekilde yanıtlar verdikleri dile getirilmektedir. Ayrıca okul öncesinde verilen eğitimin kalem tutmadan ilk karalama evresine, sembollerden şemalara bütün olguların oluşmasında ve gelişiminde çocuğu her yönden geliştirdiği düşüncesi oluşmuştur.

Yangın (2007:301), “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmayı Öğrenmeye Hazır Bulunmuşluk Durumları” konulu araştırmasında okul öncesi eğitim kurumlarının altı yaş grubundaki öğrencilerin yazmayı öğrenmeye hazır olup olmadıklarını belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla 2003–2004 öğretim yılında, Ankara’daki okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan altı yaş grubundaki 64 öğrenciye araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek her bir öğrenciye ayrı ayrı uygulanmıştır. Çalışmada öğrenciye bir kalem ve kâğıt verilip öğrenciden bazı davranışları göstermesi

istenmiştir. Çalışmada öğrencilerin % 85,9'u kalem ve kâğıdı istenilen şekilde kullanmış, ayrıca okul öncesi öğrencilerin büyük çoğunluğu kâğıtla göz arasındaki mesafeyi ayarlayabildiğini, el becerilerini yeterli düzeyde geliştirdiklerini tespit etmiştir. Bu öğrenciler sadece dik, yatay, eğik, yuvarlak ve bunlardan oluşan çizgileri çizmede yetersiz görülmüşlerdir.

Esaspehlivan (2006:75), araştırmasında 78 ve 68 aylık okul öncesi eğitimi almış ve almamış birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluk düzeylerinin karşılaştırmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul ilinin 6 ilçesindeki resmi ve özel ilköğretim okullarının birinci sınıfa devam eden, okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 300 çocuk oluşturmuştur. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş çocukların gitmeyenlere göre, okul öncesi eğitim alan çocuklarda okula hazır oluş düzeylerinin daha yüksek olduğu ifade edilmektedir.

Pehlivan (2006:59), okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin İlk okuma yazmaya geçiş sürecinin değerlendirilmesi amacıyla yaptığı çalışmayı 6 okuldan 60 ilköğretim 1. sınıf öğrencisi ve 15 ilköğretim 1. sınıf öğretmenine uygulamıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, okul öncesi eğitim almamış öğrencilere göre dersi daha dikkatli dinlediklerini, derse daha hazır olduklarını, derse katılımın fazla olduğunu, sınıfta daha fazla sorumluluk aldıklarını, çoğu sınıf içi yapılan etkinliklerin kendilerine kolay geldiğini, problem çözme becerilerinin daha ileri olduğunu, anlatılanları ve kuralları daha çabuk algıladıklarını ifade etmektedir. Okul öncesi eğitim almayan çocukların el ve parmak hareketleri gelişmediğinden yazma faaliyetlerinde zorlandıklarını bu nedenle bu öğretmenlerin öğrencilerle hamur yoğurma çalışmalarının fazlaca yapıldığını ortaya koymaktadır.

Yazıcı (2002), yaptığı araştırmada okul öncesi eğitimin okul olgunluğuna etkisini incelemiş, ilköğretim okullarının birinci sınıfına yeni başlayan altı yaşındaki çocuklarla anasınıflarına devam eden altı yaş çocuklarını (dönem sonunda) karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda okul olgunluğu düzeylerinin okul öncesi eğitimi etkilediği ifade edilmektedir.

Okul öncesi eğitim ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında okul öncesi eğitim döneminde çocuğun yaptığı faaliyetlerde el becerilerinin geliştiği, öğretmen ilgisi ve arkadaş ortamının etkisiyle sosyal ve dil gelişiminin hızlı bir artış gösterdiği ve çocukların kendine olan güvenlerinin arttığı ve yaşlılarına göre eksik olan yönlerinin giderildiği ortaya konmaktadır.

II.2.3. İlköğretim 1. Basamakta İlk Okuma Yazma Öğretimi İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Bilir (2005:95-97), “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri Ve İlk Okuma Yazma Öğretimi” konulu araştırmasında Okul öncesi eğitim olanaklarından yararlanmadan okula gelen çocuklar için bir hazırlık çalışması yapılması gerekliliğine dikkat çekmektedir. İlk okuma yazma hazırlık çalışmalarının süresi bir haftadan altı haftaya kadar olabileceği ifade edilmektedir. Çalışmada okul öncesi eğitim almamış çocukların ellerine kalem verildiğinde, kalemi çok sıkı tuttukları, kalemi hareket ettirirken sanki tüm vücudunu hareket ettirme gerekliliğini düşündükleri ifade edilmektedir. Ayrıca 1. sınıfa yeni başlayan çocuğa kalem ve defter tutmanın öğretilmesinden sonra, öğrencilere önce sayfa üzerinde serbest çizgiler çizdirilmeli, daha sonra tekniğine uygun olarak hazırlanmış alıştırmalar ile desteklenmesi gerektiği ifade edilmektedir. Okumada ise soldan

sağa doğru, gözün kavrama alanını genişletmek, bir satır bitince alt satıra geçme alışkanlığı kazandırmak için çalışmalar yapılması gerektiği dile getirilmektedir.

Çelenk (2003:77), “İlkokuma Yazma Öğretiminde Kuluçka Dönemi” konulu araştırmasında okul öncesi eğitim almış çocukların edindikleri dil deneyimlerinin okuma yazma başarısına katkıda bulunduğunu belirtmektedir. Verilen eğitimin çocuğa okuma yazma becerisini kazandırmadığı, ancak uygulanan programlardaki çizme, boyama yapıştırma, hamur yoğurma gibi çalışmaların çocuğun el becerilerinin geliştirdiği ifade dilmektedir. Ayrıca okul öncesi eğitim döneminde okuma-yazma öğrenmenin önkoşulunu oluşturan davranışların kazandırılmasında okul öncesi eğitim kurumlarının önemli bir işleve sahip olduğu dile getirilmektedir.

Çelenk (2002:46), ilk okuma-yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin yaptığı çalışmasında, öğretmen görüşleri niceliksel ve niteliksel verilerle belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin; ilk okuma-yazma öğretiminde en uygun yöntemin cümleden başlayan çözümlene yöntemi olduğu belirtilmiştir. Ancak, bu yöntemi uygulayacak öğretmenin eğitiminde bazı sorunların bulunduğu, öğretmenin işbaşında eğitiminin yetersiz olduğu, öğretimde istenilen başarının elde edilmesi amacıyla öğretmen-veli işbirliğinin gerekli olduğu ifade edilmektedir. Ancak, öğrencinin öğretmen-veli çelişmesine maruz kalmaması için velilerin eğitilmelerinin uygun olacağı düşüncelerinde birleştikleri saptanmıştır.

İlk okuma yazma öğretimi konusunda yapılan araştırmalarda öncelikle okuma-yazmaya hazırlık çalışmalarının uzun tutulması gerektiği, kullanılacak yöntemin iyi uygulanması gerektiği, okul öncesi eğitimin gerekliliği ve veli-öğretmen işbirliği sağlanarak öğrencinin okulda öğrendikleri ile ailede öğrendiklerinin çelişmemesi için velilerin eğitilmeleri gerekliliği görülmektedir.

II.2.4. Okuma ve Yazma Üzerine Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Ecale, Magnan ve Gibert (2006:191), yaptıkları araştırmada sınıf mevcutlarını okuma ve heceleme üzerine etkisini incelemiştir. Çalışmada 10–12 mevcutlu sınıflarla 20–25 mevcutlu sınıflar karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf mevcutlarının bu beceriler üzerine küçük bir etkisi olduğunu tespit edilmiştir.

Steensel (2006:367)'e göre, çocukların okuma yazma deneyimleri okulda başlamamaktadır. Okul öncesi dönemdeki çocuklar, okulun ilk yıllarında okuma ve yazma diline hazır olarak gelmektedirler. Çocuk konuşma diline evde ailesiyle konuşarak hazır bir şekilde gelmektedir. “Ev Okuryazarlığı, Çevre Ve İlköğretimin İlk Yıllarında Çocukların Okuma Yazma Gelişim İlişkileri Arasındaki Sosyo-Kültürel Farklar” isimli araştırmada, okuma yazma gelişimini incelemek için standart testler ve gözlem formları kullanılmıştır. Elde edilen veriler neticesinde yapılan okuma faaliyetleri zengin orta ve fakir olarak sınıflandırılmış, okuma yazma faaliyeti zengin olan aile çocuklarının okuma yazma becerilerinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Yeomans'ın (1999:32) yaptığı araştırma sonuçlarına göre anasınıfında bulunan kitap köşelerinde bir yetişkinin bulunmasının, bu alana gelen öğrenci sayısında büyük bir artışa neden olduğunu belirtmektedir. Çocukların bu alana ilgisi çekilmişken onların yazılı kelimelere olan ilgi ve merakı, kitabın doğru yerinden başlama, soldaki sayfanın sağdaki sayfadan önce okunacağını bilme, kitabın ön yüzünden arka yüzüne doğru açılacağını bilme, hikâyenin ilk ve son bölümünü bulma, dil becerilerinin gelişmesini sağlama, hikâyeyi yeniden anlatma, kitap gibi konuşma, soru sorma ve cevap verme gibi becerileri için kullanılabileceği belirtilmektedir.

Donna ve Vellutino (1996:54), çalışmasında ilköğretim 1.sınıfta çocuğun okuma becerisinde başarılı olacağının en büyük göstergesini anasınıfında harfleri seslendirme becerisi olarak ifade edilmektedir. Okuma dışındaki ölçümlerde dil becerisinin ölçülmesi özellikle fonolojik işlemenin 1. sınıftaki okuma farklılığının en büyük göstergesidir. Okul öncesi kurumlarda dil programlarını düzenlenmesi, sesin farkına varılması, alfabetik haritalama ve kelime tanımlama becerileri, çocuğu okuma özürü olarak tanımadan önce atılabilecek uygun adımlardan birkaç tanesi olarak sıralanabilir.

Okuma ve yazma üzerine yurt dışında yapılmış çalışmalara bakıldığında, sınıf mevcutlarının eğitim üzerinde küçük bir etkisi olduğu, kitap okuma alışkanlığının yüksek olduğu ailelerde okuma yazma becerileri gelişiminin yüksek olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, anasınıfında bulunan kitap köşelerinde bir kişinin bulunmasının çocukları bu alana çektiği ve okuma isteğini arttırdığı; anasınıfında yapılan harfleri seslendirme çalışmalarının okuma ve dil becerilerin gelişimine katkıda bulunduğu belirtilmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin analizi ve yorumlanması ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

III.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, var olan durumu saptamak amacıyla tarama (survey) modeli kullanılarak yapılan betimsel bir çalışmadır. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000).

III.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, Mersin İlinde yoğun göç alan bölgelerde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan 54 ilköğretim birinci sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin okullara göre sayısal dağılımları **Ek-1**'de verilmiştir.

Araştırmanın uygulanacağı çalışma grubu için, öncelikle Mersin Valiliği ile yapılan görüşme sonucunda Mersin Büyükşehir Belediyesi Planlama Müdürlüğüne dilekçe verilmiştir. Dilekçe'nin cevabında Mersin'in en yoğun göç alan merkez belediyelerinin Akdeniz ve Toroslar Belediyeleri olduğu bilgisine ulaşılmıştır (**Ek-2**). Benzer şekilde Toroslar ve Akdeniz Belediyeleriyle iletişim kurulup Toroslar Belediyesi'nde en yoğun göç alan mahallerin Kurdali, Mevlana, Alsancak, Demirtaş ve Mustafa Kemal; Akdeniz Belediyesi'nde Güneş, Gündoğdu ve Siteler ve Kurdali mahalleleri olduğu tespit edilmiştir.

Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü'nde yetkili kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda Mersin'in merkez ilçelerinde bulunan tüm İlköğretim okullarının adres ve

telefonlarının bulunduğu bir liste alınarak Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde yoğun olarak göç alan mahallelerdeki toplam 11 ilköğretim okulunun olduğu tespit edilmiştir

Belirlenen 11 okulda görev yapan 54 ilköğretim 1.sınıf öğretmenin kıdemlerine, cinsiyetlerine ve mezun oldukları okullara göre sayısal dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

TABLO 1: Öğretmenlerin Kıdemlerine, Cinsiyetlerine ve Mezun Oldukları Okullara Göre Sayısal Dağılımları

Değişken	Cinsiyet		Kıdem (yıl)			Mezun Olduğu Okul		
	Kadın	Erkek	1–10	11–20	21ve üzeri	2 yıl	4 yıl	Diğer
N	33	21	13	33	8	7	36	11
Toplam	54		54			54		

III.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada, veri toplama aracı olarak (Mersin ilinin yoğun göç alan bölgelerinde görev yapan) ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerine üç bölümden oluşan “Öğretmen Anket Formu” uygulanmıştır. Anket konu hakkında var olan öğretmen görüşlerini almak amacıyla hazırlanmıştır. Anketteki bölümler şunlardır:

- Kişisel Bilgi Formu
- İlk Okuma Yazma Becerileri Anketi
- Açık Uçlu Sorular

Anketin birinci bölümünde öğretmenlerin cinsiyet, kıdem, mezun oldukları okul ve kendi sınıflarında okul öncesi eğitim alan ve okul öncesi eğitim almayan öğrenci sayılarına ilişkin sorulardan oluşan “Kişisel Bilgi Formu” yer almaktadır. Anketin ikinci

bölümünde, ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin okuma, yazma ve görsel okuma becerilerine yönelik olumlu ve olumsuz ifadeleri içeren toplam 54 maddelik “İlk Okuma Yazma Becerileri Anketi” yer almaktadır. Anketin üçüncü bölümünde ise, okul öncesi eğitimin ilköğretim 1. sınıfa hazırlama sürecine yönelik açık uçlu üç tane sorudan oluşan “Açık Uçlu Sorular” yer almaktadır.

Ölçme aracını hazırlanmasında aşağıdaki süreç izlenmiş ve ölçme aracına son şekli verilmiştir.

- Anketi oluşturmak amacıyla, ilk okuma yazma becerileriyle ilgili literatür taranmıştır.
- İlk okuma yazma becerilerinin neler olduğuna ilişkin 15 öğretmene sorular yöneltilmiştir. Yazılı olarak elde edilen yanıtlar, 2 uzman kişi tarafından analiz edilmiştir.
- Literatür taraması ve uzman görüşlerine uygun olarak okuma, yazma ve görsel okuma becerileri yönünden anket maddeleri oluşturulmuştur.
- Anket oluşturulduktan sonra, 3 konu alanı uzmanından anketin kapsam geçerliliği için görüş alınmıştır.
- Uzmanlardan alınan görüşler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.
- Hazırlanan anketin anlaşılabilirliği için anket 15 öğretmene sunulmuş ve alınan geri bildirimlerle veri toplama aracına son şekli verilmiştir.
- Son şekli verilen ankette;
 - Okuma becerileri için 12 madde,
 - Yazma becerileri için 29 madde,
 - Görsel okuma becerileri için 13 madde, toplamda 54 madde yer almaktadır.
- Anketin üçüncü bölümünde “Açık Uçlu Sorular” kısmında şu sorular bulunmaktadır:

1. Okul Öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özellikleri nelerdir?
2. Okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
3. Okul öncesi eğitim ve ilk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik önerileriniz nelerdir?

III.4. Verilerin Analizi

Araştırmada öğretmenlere uygulanan anketten elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmelerinde SPSS 15 paket programı kullanılmış, frekans, yüzde, t-testi ve Anova testi yapılmıştır.

Hazırlanan anket 5'li Likert tipi olarak düzenlenmiştir. Aşağıda ölçek maddelerine verilen yanıtlara göre madde puanları ve katılım dereceleri verilmiştir. Ayrıca, araştırmada açık uçlu sorular ile elde edilen veriler içerik analizi yoluyla incelenmiş ve yorumlanmıştır. İçerik analizi, yazılı ve sözlü materyallerin sistemli bir analizidir. İçerik analizi, insanların söyledikleri ve yazdıklarının açık talimatlara göre kodlanarak nicelleştirilmesi (sayısallaştırılması) süreci olarak tanımlanabilir (Balcı, 2001). Verilerin analiz edilmesinde iki uzman görüşü alınmıştır. İki uzman tarafından, veriler ayrı ayrı kodlanarak tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Daha sonra uzmanların bir araya gelerek ortak karara vardıkları temalar ve alt temalardan ise bulgular oluşturulmuştur.

Elde edilen bulgular neden sonuç ilişkisi içerisinde incelenmiştir.

BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri ile ilgili veriler, uygun istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Elde edilen bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

IV.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Birinci alt problemde, Mersin ilinin yoğun göç alan bölgelerdeki ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre, göç eden ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim alamayanlara göre okuma becerisi yönünden özelliklerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin okuma becerisi yönünden özelliklerine ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı frekans (f), ve yüzde (%) değerlerine ilişkin dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

TABLO 2: Öğrencilerin Okuma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) Ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı

Madde No	Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre; OKUMA BECERİLERİ	Kesinlikle katılıyor		Katılıyor		Kararsız		Katılmıyor		Kesinlikle katılmıyor	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
		1	Okuma becerisinin gelişimi yönünden, normal bir okuma performansı (her ayın gerektirdiği kazanımları gösterme) sergilemektedirler.	12	22.2	26	48.1	6	11.1	10	18.5
2	Süreç içinde harf ve heceleri atlayarak daha yavaş bir okuma gelişimi göstermektedirler.	1	1.9	6	11.1	8	14.8	33	61.1	6	11.1
3	Süreç içinde daha az kelime atlayarak okuma performansı göstermektedirler.	5	9.3	26	48.1	5	9.3	15	27.8	3	5.6
4	Süreç içinde okumalarına bakıldığında daha az satır atlamaktadırlar.	10	18.5	24	44.4	10	18.5	9	16.7	1	1.9
5	Süreç içinde harfleri, heceleri birbirine eklemeye sorun yaşamazlar.	11	20.4	23	42.6	7	13.0	12	22.2	1	1.9
6	Süreç içinde kelimelere yeni kelimeler eklendiğinde, okuma hızlarını artırır,	10	18.5	27	50.0	5	9.3	12	22.2	0	0.0
7	Süreç içinde ard arda satırlardan oluşan metinleri okumadaki becerileri daha hızlı bir gelişim göstermektedirler.	9	16.7	24	44.4	7	13.0	14	25.9	0	0.0
8	Süreç içinde okuma becerisi yönünden parmakla, iki eliyle veya bir araç kullanmadan kelimeleri ard arda daha iyi izlemektedirler.	6	11.1	28	51.9	6	11.1	13	24.1	1	1.9
9	Sırada dik durarak okumada daha başarılıdır.	4	7.4	23	42.6	8	14.8	18	33.3	1	1.9
10	Okuma yaparken öne eğilerek, geriye dayanarak veya öne arkaya sallanarak okuma davranışlarını daha az sergilerler.	5	9.3	22	40.7	6	11.1	20	37.0	1	1.9
11	Okuma ses tonu daha yüksektir.	9	16.7	21	38.9	6	11.1	17	31.5	1	1.9
12	Okuma ses tonu daha alçaktır,	0	0.0	6	11.1	10	18.5	34	63.0	4	7.4
13	Okuma ses tonu daha düzensizdir.	0	0.0	8	14.8	6	11.1	36	66.7	4	7.4
14	Okuma hızları daha yavaştır.	1	1.9	5	9.3	9	16.7	35	64.8	4	7.4
15	Okuma hızları daha yüksektir.	8	14.8	25	46.3	6	11.1	14	25.9	1	1.9
16	Noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.	7	13.0	27	50.0	8	14.8	12	22.2	0	0.0
17	Vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuma yaparlar.	6	11.1	25	46.3	10	18.5	13	24.1	0	0.0
18	Mırıltı çıkarma, düzensiz nefes alıp verme, okuma aralığını uzun tutma gibi nefes kontrolü gerektiren durumlarda daha iyi bir gelişim göstermektedirler.	3	5.6	28	51.9	6	11.1	17	31.5	0	0.0
19	Nefes alıp vermelerini kontrol etme becerisi yönünden süreçte uygun bir gelişim göstermektedirler.	3	5.6	30	55.6	6	11.1	15	27.8	0	0.0
20	Okumada bütünü görme becerisinde daha başarılıdır,	9	16.7	24	44.4	7	13.0	13	24.1	1	1.9
21	Okuduklarına farklı yorumlar getirebilirler.	9	16.7	25	46.3	10	18.5	9	16.7	1	1.9
22	Ses, hece ve kelime tanımda daha hızlı ve başarılıdır,	9	16.7	26	48.1	5	9.3	14	25.9	0	0.0
23	Matematiksel ifadeleri okuyup anlamada daha hızlıdır.	7	13.0	28	51.9	6	11.1	13	24.1	0	0.0
24	Dikkatini okuduğuna yoğunlaştırmada daha başarılıdır.	8	14.8	26	48.1	6	11.1	13	24.1	1	1.9
25	Kitabını daha özenli kullanır.	8	14.8	24	44.4	7	13.0	15	27.8	0	0.0
26	Eğlenmek için fıkra, bilmece, tekerleme v.b, kitapları okumada daha isteklidirler.	12	22.2	30	55.6	3	5.6	9	16.7	0	0.0
27	Başlığı okuyarak metnin içeriğini daha iyi tahmin ederler.	10	18.5	25	46.3	11	20.4	8	14.8	0	0.0
28	Okuduklarıyla ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan daha çok örnekler verirler.	8	14.8	31	57.4	7	13.0	8	14.8	0	0.0
29	Metnin yazarı hakkında bilgi edinmede daha isteklidirler.	4	7.4	15	27.8	15	27.8	19	35.2	1	1.9

Tablo 2' nin incelenmesinden anlaşılacağı gibi öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Okuma becerisinin gelişimi yönünden, normal bir okuma performansı (her ayın gerektirdiği kazanımları gösterme) sergilemektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 22,2'si kesinlikle katılıyorum, % 48,1'i katılıyorum, % 11,1'i kararsızım, % 18,5'i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden normal bir okuma performansı sergilediklerine ilişkin öğretmenlerin çoğunlukla katıldığını göstermektedir. Bu özellik çocuğun okul öncesi dönemde sıkça karşılaştığı yazılı materyallerin resimlerine bakarak yaptıkları okuma etkinliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Süreç içinde harf ve heceleri atlayarak daha yavaş bir okuma gelişimi göstermektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 1,9'u kesinlikle katılıyorum, % 11,1'i katılıyorum, % 14,8'i kararsızım, % 61,1'i katılmıyorum, % 11,1'i kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okumada harf ve hece atlama hatalarının daha yüksek olduğuna ilişkin bilgiye öğretmenlerin katılmadıklarını göstermektedir. Bulguya dayalı olarak, aslında okul öncesi eğitim alan çocukların okumada daha az hata yapması beklenmektedir.

Öğretmenlerin, “Süreç içinde daha az kelime atlayarak okuma performansı göstermektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 9,3'ü kesinlikle katılıyorum, % 48,2'si katılıyorum, % 9,3'ü kararsızım, % 27,8'i katılmıyorum, % 5,6'sı kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda bu maddeye çoğunlukla katılıyorum düzeyinde yanıt verdiklerini göstermektedir. Bundaki etkenin okul öncesi ortamdaki okuma deneyimlerinin fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Süreç içinde okumalarına bakıldığında daha az satır atlamaktadırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 18,5’i kesinlikle katılıyorum, % 44,4’ü katılıyorum, % 18,5’i kararsızım, % 16,7’si katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Öğretmen görüşlerinin yalnızca % 18,5 gibi düşük bir oranı okul öncesi eğitim alanlarının diğerlerine göre daha fazla satır atladığını belirtmiştir. Bu durum öğretmenlerin daha az satır atlayarak okur, maddesine çoğunlukla katıldığını göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre okuma becerisindeki bu özellik açısından daha başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Süreç içinde harfleri, heceleri birbirine eklemeye sorun yaşamazlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 20,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 42,6’sı katılıyorum, % 13,0’ı kararsızım, % 22,2’si katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “Harfleri, heceleri birbirine eklemeye sorun yaşamazlar” maddesine katıldıklarını göstermektedir. Bunda okul öncesi eğitim döneminde yapılan hikayeyi tamamlama etkinliklerinin katkısı olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Süreç içinde kelimelere yeni kelimeler eklendiğinde, okuma hızlarını artırırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 18,5’i kesinlikle katılıyorum, % 50,0’ı katılıyorum, % 9,3’ü kararsızım, % 22,2’si katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda çoğunlukla “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak, okul öncesi eğitim alan çocukların okuma hızı konusunda diğerlerine göre daha hızlı olması beklenmektedir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Süreç içinde ard arda satırlardan oluşan metinleri okumadaki becerileri daha hızlı bir gelişim göstermektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7’si kesinlikle katılıyorum, % 44,4’ü katılıyorum, % 13,0’ı kararsızım, % 25,9’u katılmıyorum olduğu görülmüştür. Elde edilen bulguya dayalı olarak satırlardan oluşan metinleri okuma becerisinde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre daha hızlı bir gelişim sergilediği söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Süreç içinde okuma becerisi yönünden parmakla, iki eliyle veya bir araç kullanmadan kelimeleri ard arda daha iyi izlemektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 11,1’i kesinlikle katılıyorum, % 51,9’u katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 24,1’i katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “ katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Okuma becerisindeki kelimelerin sadece gözle takip edilmesi özelliğinin okul öncesi eğitim alan çocuklarda almayanlara göre daha fazla bulunduğu bir göstergesidir.

Öğretmenlerin, “Sırada dik durarak okumada daha başarılıdır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 7,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 42,6’sı katılıyorum, % 14,8’i kararsızım, % 33,3’ü katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Okuma yaparken öne eğilerek, geriye dayanarak veya öne arkaya sallanarak okuma davranışlarını daha az sergilerler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 9,3’ü kesinlikle katılıyorum, % 40,7’si katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 37,0’ı katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum

öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Okuma ses tonu daha yüksektir.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7’si kesinlikle katılıyorum, % 38,9’u katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 31,5’i katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden okumadaki ses tonunun yüksekliği açısından çoğunlukla katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Okuma ses tonu daha alçaktır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında, % 11,1’i katılıyorum, % 18,5’i kararsızım, % 63,0’ı katılmıyorum, % 7,4’ü kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden okumadaki ses tonunun yüksekliği açısından daha başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin, “Okuma ses tonu daha düzensizdir.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında, % 14,8’i katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 66,7’si katılmıyorum, % 7,4’ü kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak, okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre okumadaki ses tonlarını daha iyi ayarlamaları beklenmektedir.

Öğretmenlerin “Okuma hızları daha yavaştır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 1,9’u kesinlikle katılıyorum, % 9,3’ü katılıyorum, % 16,7’si kararsızım, % 64,8’i katılmıyorum, % 7,4’ü kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin “Okuma hızları daha yüksektir.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8’i kesinlikle katılıyorum, % 46,3’ü katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 25,9’u katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre, daha hızlı okuma yapması beklenmektedir. Bu durumun çocuğun okul öncesi ortamlarda kazandığı hazır bulunuşluk düzeyi ile ilişkisi olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 13,0’ı kesinlikle katılıyorum, % 50,0’ı katılıyorum, % 14,8’i kararsızım, % 22,2’si katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara okurken noktalama işaretlerine uyarak okuma davranışı sergilemesi beklenmektedir.

Öğretmenlerin, “Vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuma yaparlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 11,1’i kesinlikle katılıyorum, % 46,3’ü katılıyorum, % 18,5’i kararsızım, % 24,1’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdikleri görülmektedir. Bu bulguya dayalı olarak okul öncesi eğitim alanların almayanlara göre okuma becerisindeki bu özellik açısından daha başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayanlara göre “Mırıltı çıkarma, düzensiz nefes alıp verme, okuma aralığını uzun tutma gibi nefes kontrolü gerektiren durumlarda daha iyi bir gelişim göstermektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 5,6’sı kesinlikle katılıyorum, % 51,9’u

katılıyorum, % 11,1'i kararsızım, % 31,5'i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda "katılıyorum" düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Dolayısıyla öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların nefeslerini daha iyi kontrol ettikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin, "Nefes alıp vermelerini kontrol etme becerisi yönünden sürece uygun bir gelişim göstermektedirler." maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 5,6'sı kesinlikle katılıyorum, % 55,6'sı katılıyorum, % 11,1'i kararsızım, % 27,8'i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda "katılıyorum" düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, "Okumada bütünü görme becerisinde daha başarılıdır." maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7'si kesinlikle katılıyorum, % 44,4'ü katılıyorum, % 13,0'ı kararsızım, % 24,1'i katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin okuma konusunda "katılıyorum" düzeyinde maddelere yanıt verdikleri görülmektedir. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların, bütünü görme becerisinin daha yüksek olduğunu göstermekte ve bunun okul öncesi ortamlarda yaptıkları yap-boz ve kâğıt kullanma etkinliklerine katılımlarının fazla olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, "Okuduklarına farklı yorumlar getirebilirler." maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7'si kesinlikle katılıyorum, % 46,3'ü katılıyorum, % 18,5'i kararsızım, % 16,7'si katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Öğretmenler okuma konusunda "katılıyorum" düzeyinde maddelere yanıt vermektedirler. Okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre okumadaki farklı yorumlar getirmesinin nedeninin okul öncesi kurumlarda yapılan başlığı söyleyip konuyu

tahmin etme, hikâye yarım bırakıp tamamlama gibi etkinlerin sıklıkla yapılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Ses, hece ve kelime tanımada daha hızlı ve başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7’si kesinlikle katılıyorum, % 48,2’si katılıyorum, % 9,3’ü kararsızım, % 25,9’u katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden ses hece ve kelime tanımada daha hızlı ve başarılı olduklarına ilişkin öğretmenlerin çoğunlukla katıldığını göstermektedir. Bu durumun okul öncesi dönemde yapılan farklı ses çalışmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Matematiksel ifadeleri okuyup anlamada daha hızlıdır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 13,0’ı kesinlikle katılıyorum, % 51,9’u katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 24,1’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların diğerlerine oranla matematiksel ifadeleri okuyup anlama hızlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Unutkan (2007:243)’ın yaptığı çalışmada, dikkat-hafıza, rakam tanıma, arttırma-eksiltme, sıralama yapma gibi matematik becerilerinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların, okul öncesi eğitim alamayan çocuklara göre daha iyi olduğunu belirtmektedir. Bu durum yapılan çalışma ile paralellik göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Dikkatini okuduğuna yoğunlaştırmada daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8’i kesinlikle katılıyorum, % 48,2’si katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 24,1’i katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Kitabını daha özenli kullanırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8’i kesinlikle katılıyorum, % 44,4’ü katılıyorum, % 13,0’ı kararsızım, % 27,8’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılmıyorum ” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Eğlenmek için fıkra, bilmece, tekerleme vb. kitapları okumada daha isteklidirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 22,2’si kesinlikle katılıyorum, % 55,6’sı katılıyorum, % 5,6’sı kararsızım, % 16,7’si katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum ” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Okul öncesi öğretmelerin eğlenmek için yapılan okuma etkinliklerinde, okumadaki isteklilik yönünden okul öncesi eğitim alan çocukların diğerlerine göre oranları arasındaki fark oldukça yüksektir. Bundaki etkenin, okul öncesi eğitim sürecinde fıkra, masal, bilmece gibi etkinliklere sıklıkla yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Başlığı okuyarak metnin içeriğini daha iyi tahmin ederler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 18,5’i kesinlikle katılıyorum, % 46,3’ü katılıyorum, % 20,4’ü kararsızım, % 14,8’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden başlığı okuyarak metnin içeriğini tahmin etmede daha başarılı olmalarına ilişkin öğretmenlerin çoğunlukla katıldığını göstermektedir. Bulgulara bakıldığında öğretmenlerin çoğu okul öncesi eğitim alan çocukların diğerlerine göre metnin içeriğini tahmin etmede daha başarılı olduklarını ifade etmişlerdir. Bu başarı okul öncesi eğitim ortamlarında yazılı materyaller ve anlatılan hikâyelerle çocuğun daha fazla olay ve konuyla iç içe olmasından, dil etkinliklerinde başlık bulma, hikâyeye tamamlama gibi faaliyetlere sıklıkla yer verilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Okuduklarıyla ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan daha çok örnekler verirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8’i kesinlikle katılıyorum, % 57,4’ü katılıyorum, % 13,0’ı kararsızım, % 14,8’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda bu maddeye çoğunlukla katılıyorum düzeyinde yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulgulara bakıldığında okul öncesi eğitim almayan çocukların alanlara göre okuduklarıyla ilgili günlük yaşamdan örnekler vermede daha başarısız oldukları söylenebilir. Bunun sebepleri okul öncesi eğitim alan çocukların yazılı ve görsel materyallerden daha çok faydalanmaları, okul öncesi eğitimde dil eğitiminde bu tür etkinliklere daha çok yer verilmesinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin “Metnin yazarı hakkında bilgi edinmede daha isteklidirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 7,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 27,8’i katılıyorum, % 27,8’i kararsızım, % 35,2’si katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum okul öncesi eğitim alan çocukların okuma becerisinin gelişimi yönünden normal bir okuma performansı sergilediklerine ilişkin öğretmenlerin katılmadıklarını göstermektedir. Bundaki etkenin çocuğun ilgi alanının, metnin yazarı hakkında bilgi edinmekten çok metindeki olay ve kişilere yönelik ilgisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Birinci alt probleme ilişkin bulgulara bakıldığında, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre anketin okuma becerileri sorularına verdikleri cevaplar yönünden daha başarılı ve yetkin oldukları konusunda öğretmenlerin çoğunun “katılıyorum” düzeyinde görüş birliğine vardığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgu okul öncesinde yapılan farklı çalışmalarla da benzerlik ve tutarlılık göstermektedir. Bunlardan Çelenk’in (2003:78) yaptığı çalışmada, ilk okuma ve yazma

öğretiminde, okul öncesi dönemde, zengin okuma-yazma araç-gereçleri ortamında yetişerek okuma-yazma deneyimi kazanan, okuma-yazma geleneği olan aile ortamından gelen, ailesinde öykü ve masal dinleyen, görsel ve dilsel algıyı geliştirici resim çizme ve tamamlama kitaplarıyla çalışan ve büyük resimli kitaplarla tahmini okuma etkinliklerinde bulunan çocukların daha başarılı oldukları belirtilirken, Yazıcı'nın (2002) yaptığı çalışmada da, okul öncesi eğitimi alan çocukların kelime bilgisi, cümle bilgisi, genel bilgi, eşleştirme bilgisi, kopya etme bilgisi, sayı bilgisi, okuma olgunluğu ve okula uyum puanlarının okul öncesi eğitimi almayan çocuklara göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

IV.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İkinci alt problemde, Mersin ilinin yoğun göç alan bölgelerdeki ilköğretim birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre, göç eden ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre yazma becerisi yönünden özelliklerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin yazma becerisi yönünden özelliklerine ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı frekans (f), ve yüzde (%) değerlerine ilişkin dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

TABLO 3: Öğrencilerin Yazma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı

Madde No	Okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayanlara göre; YAZMA BECERİLERİ	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Yazılarını daha dik olarak yazarlar.	6	10,9	16	29,1	8	14,5	22	40,0	1	1,8
2	Yazılarını eğik yazmada daha başarılıdırlar.	11	20,0	20	36,4	3	5,5	19	34,5	1	1,8
3	Normal büyüklükte yazma becerisinde daha başarılıdırlar,	12	21,8	26	47,3	4	7,3	11	20,0	1	1,8
4	Düzensiz bir yazı büyüklüğüne sahiptirler.	3	5,5	9	16,4	5	9,1	32	58,2	5	9,1
5	Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdırlar.	12	21,8	24	43,6	6	10,9	12	21,8	0	0
6	Yazılarını satır çizgisinin altına, üstüne veya düzensiz olarak yazma davranışlarını daha çok gösterirler.	1	1,9	8	14,8	6	11,1	32	59,3	7	13,0
7	Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdırlar.	11	20,4	25	46,3	3	5,6	14	25,9	1	1,9
8	Kelimeler arasındaki açıklık miktarında, düzensizlik gözlenir.			10	18,5	5	9,3	34	63,0	5	9,3
9	Harfleri ve matematiksel ifadeleri kurallarına uygun yazarlar.	9	16,7	32	59,3	4	7,4	9	16,7		
10	Sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler.	6	11,1	29	53,7	8	14,8	10	18,5	1	1,9
11	Defter temizliğinde, çok silme veya silgiyi düzensiz kullanma davranışı gösterirler.	1	1,9	6	11,1	10	18,5	32	59,3	5	9,3
12	Sembollerini soldan sağa yazmada daha başarılıdırlar.	9	16,7	28	51,9	7	13,0	10	18,5	0	0,0

Tablo 3'ün incelenmesinden anlaşılacağı gibi öğretmenlerin, “Yazılarını daha dik olarak yazarlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 10,9'u kesinlikle katılıyorum, % 29,1'i katılıyorum, % 14,5'i kararsızım, % 40,0'ı katılmıyorum, % 1,0'ı kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre yazılarını daha dik yazmaları beklenmekle beraber, öğretmenlerin bu görüşe katılmadıkları görülmüştür. Yangın'ın

(2007) yapmış olduğu çalışmada, okul öncesi eğitimi alan altı yaş grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun kalemi doğru tutmayı öğrenmiş olduğunu ve bunun büyük bir başarı olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Ayrıca bu bulgunun çocukların 6-7 yaşlarda ince motorik kaslarının gelişmiş olduğu ile de bağlantılı olabilir. Elde edilen bu bulgu, bu araştırma ile paralellik göstermemekle birlikte, öğretmenlerin doğru kalem tutma ile dik yazı yazmayı farklı anlamış olabileceklerini düşündürmektedir.

Öğretmenlerin, “Yazılarını eğik yazmada daha başarılıdır” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 20’si kesinlikle katılıyorum, % 36,4’ü katılıyorum, % 5,5’i kararsızım, % 34,6’sı katılmıyorum, % 1,8’i kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığının dik yazı yerine bitişik ve eğik yazıyı ilköğretimin birinci sınıftan itibaren programa alması, öğrencilerin güzel bir el yazısı becerisi kazanmaları açısından olumlu bir gelişme olduğu düşünülmektedir (MEB, 2004).

Öğretmenlerin, “Normal büyüklükte yazma becerisinde daha başarılıdır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 21,8’i kesinlikle katılıyorum, % 47,3’ü katılıyorum, % 7,3’ü kararsızım, % 20’si katılmıyorum, % 1,8’i kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre yazılarını normal bir büyüklükte yazması beklenmektedir.

Öğretmenlerin, “Düzensiz bir yazı büyüklüğüne sahiptirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 5,5’i kesinlikle katılıyorum, % 16,4’ü katılıyorum, % 9,1’i kararsızım, % 58,2’si katılmıyorum, % 9,1’u kesinlikle katılmıyorum olduğu

görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak öğretmenler tarafından, okul öncesi eğitim alan çocukların almayanlara göre yazılarını normal bir büyüklükte yazması beklenmektedir.

Öğretmenlerin, “Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 21,8’i kesinlikle katılıyorum, % 43,6’sı katılıyorum, % 10,9’u kararsızım, % 21,8’i katılmıyorum, olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda çoğunlukla “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Yazılarını satır çizgisinin altına, üstüne veya düzensiz olarak yazma davranışlarını daha çok gösterirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 1,9’ü kesinlikle katılıyorum, % 14,8’i katılıyorum, % 11,1’i kararsızım, % 59,3’ü katılmıyorum, % 13,0’ı kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda çoğunlukla “katılmıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bu özelliğin çocuğun okul öncesi dönemde kalem kullanarak yaptığı etkinliklerin fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 20,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 46,3’ü katılıyorum, % 5,6’sı kararsızım, % 25,9’u katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda çoğunlukla “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak, öğretmenlerin görüşlerine göre büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitim alan öğrencilerin yazı yazmada kelimeler arasındaki açıklığı makul bir seviyede ayarlama diğerlerine göre daha başarılı olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Kelimeler arasındaki açıklık miktarında, düzensizlik gözlenir.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 0,0’ı kesinlikle katılıyorum, % 18,5’i katılıyorum, % 9,3’ü kararsızım, % 63,0’sı katılmıyorum, % 9,3’ü kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Harfleri ve matematiksel ifadeleri kurallarına uygun yazarlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7’si kesinlikle katılıyorum, % 59,3’ü katılıyorum, % 7,4’ü kararsızım, % 16,7’si katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bundaki etkenin okul öncesi ortamdaki yazma deneyimlerinin fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 11,1’i kesinlikle katılıyorum, % 53,7’si katılıyorum, % 14,8’i kararsızım, % 18,5’i katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Defter temizliğinde, çok silme veya silgiyi düzensiz kullanma davranışı gösterirler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 1,9’u kesinlikle katılıyorum, % 11,1’i katılıyorum, % 18,5’i kararsızım, % 59,3’i katılmıyorum, % 9,3’ü kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılmıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bundaki etkenin okul öncesi ortamdaki okuma-yazma deneyimleri sırasında öğretmen tarafından yapılan rehberlik faaliyetlerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Sembolleri soldan sağa yazmada daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 16,7’si kesinlikle katılıyorum, % 51,9’u katılıyorum, % 13,0’ı kararsızım, % 18,5’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin yazma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bu bulguya dayalı olarak, öğretmenlerin çoğu okul öncesi eğitim alan öğrencilerin sembolleri soldan sağa yazmada daha başarılı olduğunu ifade etmektedir. Bu özellik okul öncesi eğitim alan öğrencilerin benzer çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında yapmalarından kaynaklanmaktadır. Benzer bir çalışmada Çelenk (2003), okul öncesi okuma-yazma deneyimine sahip çocukların aynı zamanda, okurken satırların, soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru ilerlediği, yazılanların söylenebildiği ve söylenenlerin de yazılabildiğini anladıkları, dolayısıyla yazı diliyle konuşma dilini kendi deneyimleriyle ilişkilendirdiklerini belirtmektedir. Farklı bir deyişle elde edilen bulgular bu alanda yapılan çalışmalarla paralellik göstermektedir. Oktay (1998), çocuğun okul öncesi eğitim kurumlarında yazmayı değil, yazmak için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandığını ifade etmektedir.

Raban ve Ure (2000)’e göre, çocuklar yazının ne anlama geldiğini okul öncesi dönemde kavramaya başlamaktadır. Çocukların yazmadaki başarıları okul öncesi dönemde yazı ile ilgili deneyimler kazanıp kazanmadıklarından etkilenmektedir (Akt.: Yangın, 2007:295). Sonuç olarak öğretmen görüşlerine göre, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre yazma becerilerinin gelişiminde okul öncesi eğitimin etkili olduğu söylenebilir.

IV.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü alt problemde, Mersin ilinin yoğun göç alan bölgelerdeki ilköğretim birinci sınıfı okutan sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre, göç eden ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alan ve almayanlarının görsel okuma becerisi yönünden özelliklerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin görsel okuma becerisi yönünden özelliklerine ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı frekans (f) ve yüzde (%) değerlerine ilişkin dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

TABLO 4: Öğrencilerin Görsel Okuma Becerisi Yönünden Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerlerine İlişkin Dağılımı

Madde No	Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre;	Kesinlikle katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Kesinlikle katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	Şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede daha başarılıdırlar.	14	25.9	31	57.4	3	5.6	5	9.3	1	1.9
2	Reklâmlarda verilen mesajları sorgulamada daha başarılıdırlar.	11	20.4	24	44.4	7	13.0	11	20.4	1	1.9
3	Resim ve fotoğrafları daha iyi yorumlarlar.	13	24.1	31	57.4	2	3.7	6	11.1	2	3.7
4	Gazete, dergi, TV gibi kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri, haberleri, düşünceleri daha çok sorgularlar.	7	13.0	28	51.9	9	16.7	9	16.7	1	1.9
5	Beden dilini daha iyi yorumlarlar.	8	14.8	28	51.9	7	13.0	10	18.5	1	1.9
6	Renkleri tanımada, anlamlandırmada ve yorumlamada daha başarılıdırlar.	13	24.1	31	57.4	2	3.7	6	11.1	2	3.7
7	Görsellerden hareketle daha çok cümle ve metin yazarlar.	11	20.4	29	53.7	4	7.4	9	16.7	1	1.9
8	Önceden gördüğü bir resmi daha iyi tanırlar.	10	18.5	35	64.8	4	7.4	4	7.4	1	1.9
9	Önceden gördüğü bir resmi diğerlerinden daha iyi ayırt ederler.	8	14.8	36	66.7	3	5.6	6	11.1	1	1.9
10	Görsellerde gördüğünü ayrıntılarıyla daha iyi anlatırlar.	12	22.2	29	53.7	5	9.3	7	13.0	1	1.9
11	Söylenen kelimenin görsel karşılığını daha çabuk bulurlar.	12	22.2	33	61.1	3	5.6	6	11.1	0	0.0
12	Söylenen cümleye uygun resimleri daha çabuk bulurlar.	13	24.1	30	55.6	4	7.4	7	13.0	0	0.0
13	Görsellerden yararlanarak bir hikâye oluşturmada daha başarılıdırlar.	12	22.2	26	48.1	5	9.3	9	16.7	2	3.7

Tablo 4'ün incelenmesinden anlaşılacağı gibi öğretmenlerin, “Şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 25,9'u kesinlikle katılıyorum, % 57,4'ü katılıyorum, % 5,6'sı kararsızım, % 9,3'ü katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmektedir. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt

verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin % 83,3'ü olumlu görüş bildirmişlerdir. Buna göre okul öncesi etim alan öğrenciler almayanlara göre şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede daha başarılı oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Reklâmlarda verilen mesajları sorgulamada daha başarılıdır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 20,4'ü kesinlikle katılıyorum, % 44,4'ü katılıyorum, % 13,0'ı kararsızım, % 20,4'ü katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin çoğunun reklâmlarda verilen mesajları sorgulamada okul öncesi eğitim alan öğrencilerin daha başarılı oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Resim ve fotoğrafları daha iyi yorumlarlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 24,1'i kesinlikle katılıyorum, % 57,4'ü katılıyorum, % 3,7'si kararsızım, % 11,1'i katılmıyorum, % 3,7'si kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “ katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin tamamına yakın kısmının okul öncesi eğitim almış öğrencilerin diğerlerine göre resim ve fotoğrafları yorumlamada daha başarılı olduklarını göstermektedir. Okul öncesi eğitim dönemlerinde çocuk okuma yazma bilmediği için gördüğü resimleri kendi hayal dünyasına göre yorumlamakta bu da onun yorumlamada özgün bir gelişim göstermesine katkı sağladığı söylenebilir. Aynı zamanda dil ve bilişsel alan etkinliklerinde okul öncesi eğitimde bu tür faaliyetlere sık sık yer verilmektedir.

Öğretmenlerin, “Gazete, dergi, TV gibi kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri, haberleri, düşünceleri daha çok sorgularlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 13,0'ı kesinlikle katılıyorum, % 51,9'u katılıyorum, % 16,7'si kararsızım,

% 16,7'si katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “ katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin çoğunun çeşitli kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri daha çok sorgulamada okul öncesi eğitim almış öğrencilerin diğerlerine göre daha çok sorguladıkları görüşünde birleşmektedirler. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenin bu hususlarda öğrenciye rehberlik etmesi öğrenciyi öğrendiklerini sorgulama hususunda motive etmekte ve kendi aralarında fikirlerinin tartışılmasına zemin hazırlamakta olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin, “Beden dilini daha iyi yorumlarlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8'i kesinlikle katılıyorum, % 51,9'u katılıyorum, % 13,0'ı kararsızım, % 18,5'i katılmıyorum, % 1,9'u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmen görüşlerinin çoğu okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayanlara göre beden dilini daha iyi yorumladıkları yönündedir. Okul öncesi eğitimde yapılan sessiz sinema, kukla gösterileri ve tiyatro oyunları gibi etkinliklere bakıldığında, sosyo-duygusal alan öğretiminde duygu ifadeleri, tutum geliştirme gibi konuların sıklıkla işlendiği gözlemlenmektedir. Okul öncesi eğitim alan çocukların beden dilini daha iyi kullanması ve anlaması beklenmektedir. Elde edilen bilgilerin bu bulguyu desteklediği söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Renkleri tanımada, anlamlandırmada ve yorumlamada daha başarılıdır.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 24,1'i kesinlikle katılıyorum, % 57,4'ü katılıyorum, % 3,7'si kararsızım, % 11,1'i katılmıyorum, % 3,7'si kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bulguya dayalı olarak

öğretmen görüşlerinin büyük bir çoğunluğu renkleri tanıma, anlamlandırma ve yorumlamada okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre daha başarılı olduğu kanaatindedirler. Renklerle ilgili çalışmalar, okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin bu becerileri daha önceden kazanmış olmaları, öğrenmede bu öğrencilere kolaylık sağlaması beklenmektedir.

Öğretmenlerin, “Görsellerden hareketle daha çok cümle ve metin yazarlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 20,4’ü kesinlikle katılıyorum, % 53,7’si katılıyorum, % 7,4’ü kararsızım, % 16,7’si katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmen görüşlerine göre görsellere bakarak cümle ve metin yazma etkinliklerinde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğerlerine göre daha başarılı oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Önceden gördüğü bir resmi daha iyi tanırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 18,5’i kesinlikle katılıyorum, % 64,8’i katılıyorum, % 7,4’ü kararsızım, % 7,4’ü katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin, “Önceden gördüğü bir resmi diğerlerinden daha iyi ayırt ederler.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 14,8’i kesinlikle katılıyorum, % 66,7’si katılıyorum, % 5,6’sı kararsızım, % 11,1’i katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir Bulguya dayalı

olarak öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayanlara göre hatırlama becerilerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin, “Görsellerde gördüğünü ayrıntılarıyla daha iyi anlatırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 22,2’si kesinlikle katılıyorum, % 53,7’si katılıyorum, % 9,3’ü kararsızım, % 13,0’ı katılmıyorum, % 1,9’u kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin çoğunun görüşü görsellerdeki ayrıntıyı anlatmada okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha başarılı olduğu ifade edilebilir.

Öğretmenlerin, “Söylenen kelimenin görsel karşılığını daha çabuk bulurlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 22,2’si kesinlikle katılıyorum, % 61,1’i katılıyorum, % 5,6’sı kararsızım, % 11,1’i katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir. Bulguya dayalı olarak öğretmenlerin çoğunun görüşü söylenen kelimenin görsel karşılığını bulmada okul öncesi eğitim alan öğrencilerin diğer almayanlara göre daha başarılı olduğu söylenebilir. Bu da bu dönemdeki öğrencilerin bilişsel gelişim dönemi bakımından somut düşünme dönemine geçmiş olduklarıyla açıklanabilir. Piaget somut işlemler dönemini, 7-12 yaş aralığındaki çocukların sınıflama becerilerini elde ettiği dönem olarak kabul etmektedir. Ayrıca çocukların nesnelere deneyimler kazanmalarının onların korunum kavramını edinmelerine yardımcı olacağı ifade edilmektedir (Bacanlı,1999). Okul öncesi eğitimde bu tür etkinliklere sıklıkla yer verilmesi bu görüşü desteklemektedir.

Öğretmenlerin, “Söylenen cümleye uygun resimleri daha çabuk bulurlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 24,1’i kesinlikle katılıyorum, % 55,6’sı

katılıyorum, % 7,4'ü kararsızım, % 13,0'ı katılmıyorum, % 0,0'ı kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere katıldığını göstermektedir.

Öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre “Görsellerden yararlanarak bir hikâye oluşturmada daha başarılıdırlar.” maddesine verdikleri yanıtlara bakıldığında % 22,2'si kesinlikle katılıyorum, % 48,2'si katılıyorum, % 9,3'ü kararsızım, % 16,7'si katılmıyorum, % 3,7'si kesinlikle katılmıyorum olduğu görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin görsel okuma konusunda “katılıyorum” düzeyinde maddelere yanıt verdiklerini göstermektedir.

Elde edilen bulguya bakıldığında öğretmen görüşlerine göre, okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayanlara göre görsel okumada daha başarılı oldukları (Mangır ve Çağatay 1987, Akt.: Tuğrul ve diğ., 2001:67) bulunmuştur. Dolayısıyla elde edilen bulgularla literatürün paralellik gösterdiği söylenebilir.

Genel olarak bakıldığında, okul öncesi eğitim alan çocuklar zihinsel, dil, duygusal, fiziksel ve öz bakım becerileri yönünden almayan çocuklara göre anlamlı şekilde başarı göstermektedirler (Esaspehlivan,2006:75). Ayrıca Vaivre-Duret ve Burnod (2001)'a göre, uygun bir eğitim ortamının öğrencilerin okuma ve yazmaya hazır duruma gelmelerinde yardımcı olduğu belirtilmektedirler (Akt.: Yangın, 2007:295). Dolayısıyla okuma-yazma ve görsel okuma konusunda elde edilen bulgular literatür ile paralellik göstermektedir.

IV.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerde ilköğretim 1.sınıf öğretmenlerinin cinsiyet özelliklerine göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri ile ilgili görüşlerindeki farklılaşma durumu bağımsız gruplar için t-testi analizi ile incelenmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 5'te gösterilmektedir.

TABLO 5: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin T-Testi Analizleri Tablosu

Madde No	cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
1	kadın	33	2,55	1,00	52	2,979	,090
	erkek	21	1,81	0,87			
2	kadın	33	3,58	0,79	52	,071	,791
	erkek	21	3,86	1,01			
3	kadın	33	2,70	1,02	52	3,991	,051 *
	erkek	21	2,76	1,34			
4	kadın	33	2,61	0,90	52	,101	,752
	erkek	21	2,05	1,16			
5	kadın	33	2,64	1,03	52	,034	,854
	erkek	21	2,10	1,18			
6	kadın	33	2,48	1,00	52	,190	,664
	erkek	21	2,14	1,06			
7	kadın	33	2,67	1,02	52	,200	,657
	erkek	21	2,19	1,08			
8	kadın	33	2,70	1,02	52	,122	,729
	erkek	21	2,29	1,06			
9	kadın	33	2,91	1,01	52	,227	,636
	erkek	21	2,62	1,12			
10	kadın	33	2,82	1,01	52	3,358	,073
	erkek	21	2,81	1,25			
11	kadın	33	2,79	1,08	52	,822	,369
	erkek	21	2,38	1,24			
12	kadın	33	3,58	0,79	52	1,509	,225
	erkek	21	3,81	0,75			
13	kadın	33	3,61	0,75	52	,181	,673
	erkek	21	3,76	0,94			
14	kadın	33	3,52	0,80	52	2,381	,129
	erkek	21	3,90	0,83			
15	kadın	33	2,76	1,06	52	1,562	,217
	erkek	21	2,19	1,08			
16	kadın	33	2,55	0,94	52	,292	,591
	erkek	21	2,33	1,06			
17	kadın	33	2,67	0,92	52	,454	,503
	erkek	21	2,38	1,07			
18	kadın	33	2,91	0,95	52	,999	,322
	erkek	21	2,33	0,97			
19	kadın	33	2,70	0,88	52	1,016	,318
	erkek	21	2,48	1,08			
20	kadın	33	2,48	1,03	52	,854	,360
	erkek	21	2,52	1,21			
21	kadın	33	2,52	0,94	52	,285	,596
	erkek	21	2,24	1,14			
22	kadın	33	2,64	1,03	52	,677	,414
	erkek	21	2,14	1,06			
23	kadın	33	2,58	0,94	52	,206	,652
	erkek	21	2,29	1,10			
24	kadın	33	2,67	1,08	52	,769	,385
	erkek	21	2,24	1,04			
25	kadın	33	2,70	1,05	52	,385	,538
	erkek	21	2,29	1,06			
26	kadın	33	2,24	0,90	52	,159	,691
	erkek	21	2,05	1,07			
27	kadın	33	2,36	0,93	52	,035	,853
	erkek	21	2,24	1,00			
28	kadın	33	2,27	0,91	52	,001	,971
	erkek	21	2,29	0,90			
29	kadın	33	3,18	0,95	52	,968	,330
	erkek	21	2,62	1,02			

Tablo 5'in incelemesinden anlaşıldığı gibi okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre, sadece "Süreç içinde daha az kelime atlayarak okuma performansı göstermektedirler" maddesinde kadın öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,70$, $Ss=1,02$) ile erkek öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,76$, $Ss=1,34$) bulunmuştur, Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın irdelenmesinden elde edilen t değeri ($t=3,99$ olup), $Ss=52$ 'dir. Puan ortalamaları arasında 0,05 düzeyinde erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(52)}=3,991$ $p<0,05$). Diğer maddelerde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 6'da gösterilmektedir.

TABLO 6: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Olarak Yapılan T-Testi Tablosu

Madde No	Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre;	cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
1	Yazılarını daha dik olarak yazarlar.	kadın	33	2,94	1,06	52	,080	,778
		erkek	21	2,95	1,24			
2	Yazılarını eğik yazmada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2,85	1,15	52	,028	,867
		erkek	21	2,24	1,26			
3	Normal büyüklükte yazma becerisinde daha başarılıdırlar.	kadın	33	2,24	0,94	52	6,445	,014 *
		erkek	21	2,43	1,33			
4	Düzensiz bir yazı büyüklüğüne sahiptirler.	kadın	33	3,55	0,94	52	3,274	,076
		erkek	21	3,43	1,25			
5	Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2,33	0,89	52	10,041	,003 *
		erkek	21	2,33	1,32			
6	Yazılarını satır çizgisinin altına, üstüne veya düzensiz olarak yazma davranışlarını daha çok gösterirler.	kadın	33	3,61	0,90	52	,006	,939
		erkek	21	3,76	1,04			
7	Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2,36	0,99	52	7,024	,011 *
		erkek	21	2,52	1,36			
8	Kelimeler arasındaki açıklık miktarında, düzensizlik gözlenir.	kadın	33	3,64	0,86	52	,681	,413
		erkek	21	3,62	0,97			
9	Harfleri ve matematiksel ifadeleri kurallarına uygun yazarlar.	kadın	33	2,33	0,89	52	,031	,860
		erkek	21	2,10	1,00			
10	Sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler.	kadın	33	2,55	0,87	52	1,288	,262
		erkek	21	2,33	1,15			
11	Defter temizliğinde, çok silme veya silgiyi düzensiz kullanma davranışı gösterirler.	kadın	33	3,61	0,83	52	,164	,687
		erkek	21	3,67	0,97			
12	Sembollerini soldan sağa yazmada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2,52	0,97	52	1,628	,208
		erkek	21	2,05	0,92			

$p < 0,05$

Tablo 6'nın incelemesinden anlaşıldığı gibi okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre "Normal büyüklükte yazma becerisinde

daha başarılıdır,” maddesinde kadın öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,24$, $Ss=0,94$) ile erkek öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,43$, $Ss=1,33$) bulunmuştur. Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın irdelenmesinden elde edilen t değeri 6,44 olup, serbestlik derecesi 52’dir, Puan ortalamaları arasında 0,05 düzeyinde erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(52)}= 6,445$ $p<0,05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre “Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdır.” maddesinde kadın öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,33$, $Ss=0,89$) ile erkek öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,33$, $Ss=1,32$) bulunmuştur. Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın irdelenmesinden elde edilen t değeri 10,04 olup, serbestlik derecesi 52’dir, Puan ortalamaları arasında 0,05 düzeyinde erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(52)}= 10,041$ $p<0,05$).

Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre “Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdır” maddesinde kadın öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,36$, $Ss=0,99$) ile erkek öğretmenlerin okuma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen puanları ($\bar{X}=2,52$, $Ss=1,36$) bulunmuştur, Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalamaları arasındaki farkın irdelenmesinden elde edilen t değeri 7,02 olup, serbestlik derecesi 52’dir, Puan ortalamaları arasında 0,05 düzeyinde erkek öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($t_{(52)}= 7,024$ $p<0,05$).

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 7’de gösterilmektedir.

TABLO 7: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Olarak Yapılan T-Testi Tablosu

Madde No	Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre;	cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
1	Şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede daha başarılıdırlar.	kadın	33	2.09	0.98	52	.203	.654
		erkek	21	1.95	0.86			
2	Reklâmlarda verilen mesajları sorgulamada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2.52	1.12	52	1.278	.263
		erkek	21	2.19	1.03			
3	Resim ve fotoğrafları daha iyi yorumlarlar.	kadın	33	2.09	0.98	52	.511	.478
		erkek	21	2.19	1.12			
4	Gazete, dergi, TV gibi kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri, haberleri, düşünceleri daha çok sorgularlar.	kadın	33	2.55	0.97	52	.175	.678
		erkek	21	2.24	1.00			
5	Beden dilini daha iyi yorumlarlar.	kadın	33	2.30	0.95	52	2.911	.094
		erkek	21	2.57	1.12			
6	Renkleri tanımada, anlamlandırmada ve yorumlamada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2.15	0.94	52	.989	.325
		erkek	21	2.10	1.18			
7	Görsellerden hareketle daha çok cümle ve metin yazarlar.	kadın	33	2.42	1.06	52	2.644	.110
		erkek	21	2.00	0.95			
8	Önceden gördüğü bir resmi daha iyi tanırlar.	kadın	33	2.12	0.74	52	1.165	.285
		erkek	21	2.05	1.02			
9	Önceden gördüğü bir resmi diğerlerinden daha iyi ayırt ederler.	kadın	33	2.21	0.78	52	.952	.334
		erkek	21	2.14	1.06			
10	Görsellerde gördüğünü ayrıntılarıyla daha iyi anlatırlar.	kadın	33	2.36	0.93	52	.115	.736
		erkek	21	1.90	1.04			
11	Söylenen kelimenin görsel karşılığını daha çabuk bulurlar.	kadın	33	2.21	0.82	52	.060	.807
		erkek	21	1.81	0.87			
12	Söylenen cümleye uygun resimleri daha çabuk bulurlar.	kadın	33	2.27	0.91	52	.260	.612
		erkek	21	1.81	0.87			
13	Görsellerden yararlanarak bir hikâye oluşturmada daha başarılıdırlar.	kadın	33	2.45	1.12	52	1.323	.255
		erkek	21	2.10	1.09			

$p < 0,05$

Tablo 7'nin incelemesinden anlaşıldığı gibi ilköğretim birinci sınıfı okutan öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki hiçbir anket maddesinde anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p<0,05$).

IV.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerde ilköğretim 1.sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri ile ilgili görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

TABLO 8: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Anova Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
1	Gruplar Arası	5.218	2	2.609	2.707	.076
	Gruplar İçi	49.152	51	.964		
	Toplam	54.370	53			
2	Gruplar Arası	4.027	2	2.014	2.730	.075
	Gruplar İçi	37.621	51	.738		
	Toplam	41.648	53			
3	Gruplar Arası	4.849	2	2.424	1.932	.155
	Gruplar İçi	63.985	51	1.255		
	Toplam	68.833	53			
4	Gruplar Arası	2.975	2	1.487	1.408	.254
	Gruplar İçi	53.859	51	1.056		
	Toplam	56.833	53			
5	Gruplar Arası	3.451	2	1.725	1.425	.250
	Gruplar İçi	61.753	51	1.211		
	Toplam	65.204	53			
6	Gruplar Arası	2.454	2	1.227	1.162	.321
	Gruplar İçi	53.861	51	1.056		
	Toplam	56.315	53			
7	Gruplar Arası	1.537	2	.769	.677	.513
	Gruplar İçi	57.944	51	1.136		
	Toplam	59.481	53			
8	Gruplar Arası	.232	2	.116	.103	.902
	Gruplar İçi	57.194	51	1.121		
	Toplam	57.426	53			
9	Gruplar Arası	1.263	2	.631	.560	.575
	Gruplar İçi	57.497	51	1.127		
	Toplam	58.759	53			
10	Gruplar Arası	2.087	2	1.043	.857	.430
	Gruplar İçi	62.061	51	1.217		
	Toplam	64.148	53			
11	Gruplar Arası	1.158	2	.579	.425	.656
	Gruplar İçi	69.435	51	1.361		
	Toplam	70.593	53			
12	Gruplar Arası	1.985	2	.993	1.687	.195
	Gruplar İçi	30.015	51	.589		
	Toplam	32.000	53			
13	Gruplar Arası	.378	2	.189	.270	.764
	Gruplar İçi	35.622	51	.698		
	Toplam	36.000	53			
14	Gruplar Arası	2.360	2	1.180	1.789	.177
	Gruplar İçi	33.640	51	.660		
	Toplam	36.000	53			

15	Gruplar Arası	2.616	2	1.308	1.097	.342
	Gruplar İçi	60.810	51	1.192		
	Toplam	63.426	53			
16	Gruplar Arası	1.600	2	.800	.819	.447
	Gruplar İçi	49.826	51	.977		
	Toplam	51.426	53			
17	Gruplar Arası	.075	2	.037	.037	.964
	Gruplar İçi	51.259	51	1.005		
	Toplam	51.333	53			
18	Gruplar Arası	1.164	2	.582	.588	.559
	Gruplar İçi	50.484	51	.990		
	Toplam	51.648	53			
19	Gruplar Arası	.120	2	.060	.063	.939
	Gruplar İçi	48.713	51	.955		
	Toplam	48.833	53			
20	Gruplar Arası	.487	2	.244	.197	.822
	Gruplar İçi	63.013	51	1.236		
	Toplam	63.500	53			
21	Gruplar Arası	.473	2	.236	.221	.802
	Gruplar İçi	54.564	51	1.070		
	Toplam	55.037	53			
22	Gruplar Arası	.620	2	.310	.269	.765
	Gruplar İçi	58.713	51	1.151		
	Toplam	59.333	53			
23	Gruplar Arası	.107	2	.053	.051	.950
	Gruplar İçi	53.319	51	1.045		
	Toplam	53.426	53			
24	Gruplar Arası	.709	2	.354	.297	.744
	Gruplar İçi	60.791	51	1.192		
	Toplam	61.500	53			
25	Gruplar Arası	4.369	2	2.185	2.024	.143
	Gruplar İçi	55.057	51	1.080		
	Toplam	59.426	53			
26	Gruplar Arası	1.515	2	.758	.805	.453
	Gruplar İçi	47.985	51	.941		
	Toplam	49.500	53			
27	Gruplar Arası	1.636	2	.818	.906	.410
	Gruplar İçi	46.013	51	.902		
	Toplam	47.648	53			
28	Gruplar Arası	2.087	2	1.044	1.306	.280
	Gruplar İçi	40.746	51	.799		
	Toplam	42.833	53			
29	Gruplar Arası	1.228	2	.614	.594	.556
	Gruplar İçi	52.698	51	1.033		
	Toplam	53.926	53			

p<0,05

Tablo 8'in sonuçları incelendiğinde, çalışma grubunda yer alan İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre, öğrencilerin okuma becerileri puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin meslekteki çalışma süreleri farklı olmasına rağmen öğrencilerin okuma becerilerinin tespitinde benzer görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 9'da gösterilmektedir.

TABLO 9: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Yapılan Anova Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
1	Gruplar Arası	1.617	2	.808	.632	.536
	Gruplar İçi	65.217	51	1.279		
	Toplam	66.833	53			
2	Gruplar Arası	1.389	2	.695	.457	.635
	Gruplar İçi	77.444	51	1.519		
	Toplam	78.833	53			
3	Gruplar Arası	4.213	2	2.107	1.808	.174
	Gruplar İçi	59.435	51	1.165		
	Toplam	63.648	53			
4	Gruplar Arası	1.366	2	.683	.599	.553
	Gruplar İçi	58.134	51	1.140		
	Toplam	59.500	53			
5	Gruplar Arası	1.503	2	.751	.655	.524
	Gruplar İçi	58.497	51	1.147		
	Toplam	60.000	53			
6	Gruplar Arası	1.254	2	.627	.684	.509
	Gruplar İçi	46.746	51	.917		
	Toplam	48.000	53			
7	Gruplar Arası	3.303	2	1.652	1.278	.287
	Gruplar İçi	65.901	51	1.292		
	Toplam	69.204	53			
8	Gruplar Arası	1.778	2	.889	1.111	.337
	Gruplar İçi	40.815	51	.800		
	Toplam	42.593	53			
9	Gruplar Arası	.676	2	.338	.381	.685
	Gruplar İçi	45.194	51	.886		
	Toplam	45.870	53			
10	Gruplar Arası	7.991	2	3.996	4.692	.013 *
	Gruplar İçi	43.434	51	.852		
	Toplam	51.426	53			
11	Gruplar Arası	.671	2	.335	.429	.654
	Gruplar İçi	39.922	51	.783		
	Toplam	40.593	53			
12	Gruplar Arası	.561	2	.280	.289	.750
	Gruplar İçi	49.439	51	.969		
	Toplam	50.000	53			

p<0,05

Tablo 9'un sonuçları incelendiğinde, çakışma grubunda yer alan İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre, öğrencilerin yazma becerilerine ilişkin sadece "Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre; sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler." anket maddesi ($F_{(2-51)}= 4,692$, $p<0,05$) bakımından anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Tek yönlü varyans analizi sonucuna bağlı olarak öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre öğrencilerin yazma becerileri arasında çıkan bu farklılığın hangi kıdem grupları aralığında olduğunu belirlemek için veriler üzerinde Tukey HSD testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

TABLO 10: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Tukey HSD Testi Tablosu

Madde No	Kıdem	Kıdem	Ortalamalar Farkı	Standart Hata	p
10. Sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler.	1-10 yıl	11-20 yıl	0,7133	0,3022	0,057
		21- üzeri	1,20192 *	0,4147	0,015 *
	11-20 yıl	1-10 yıl	-0,7133	0,3022	0,057
		21- üzeri	0,4886	0,3637	0,378
	21- üzeri	1-10 yıl	-1,20192 *	0,4147	0,015 *
		11-20 yıl	-0,4886	0,3637	0,378

$p<0,05$

Tablo 10 incelendiğinde, "Okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayanlara göre; sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler." maddesinde 1-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve üzeri kıdem aralığında olan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Buna göre 1-10 yıl kıdem aralığındaki öğretmenlerin yazma becerileri puanları ortalamaları ($\bar{X}=3,08$ ve $Ss=1,19$) ile 21 yıl üzeri kıdem aralığında olan yazma becerisine ilişkin puan ortalamaları ($\bar{X}=1,88$ ve $Ss=0,83$) arasında 1-10 yıl kıdem aralığındaki öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur

($p < 0,05$). Bu farklılığın mesleğinde yeni olan öğretmenlerin bilgi ve motivasyonlarının yüksekliğinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığına ilişkin sonuçlar Tablo 11'de gösterilmektedir.

TABLO 11: Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Anova Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi (P)
1	Gruplar Arası	.426	2	.213	.239	.789
	Gruplar İçi	45.500	51	.892		
	Toplam	45.926	53			
2	Gruplar Arası	1.211	2	.605	.501	.609
	Gruplar İçi	61.622	51	1.208		
	Toplam	62.833	53			
3	Gruplar Arası	1.516	2	.758	.708	.497
	Gruplar İçi	54.577	51	1.070		
	Toplam	56.093	53			
4	Gruplar Arası	.037	2	.019	.019	.982
	Gruplar İçi	51.166	51	1.003		
	Toplam	51.204	53			
5	Gruplar Arası	.052	2	.026	.024	.976
	Gruplar İçi	54.985	51	1.078		
	Toplam	55.037	53			
6	Gruplar Arası	1.448	2	.724	.676	.513
	Gruplar İçi	54.644	51	1.071		
	Toplam	56.093	53			
7	Gruplar Arası	5.726	2	2.863	2.883	.065
	Gruplar İçi	50.644	51	.993		
	Toplam	56.370	53			
8	Gruplar Arası	.627	2	.314	.422	.658
	Gruplar İçi	37.910	51	.743		
	Toplam	38.537	53			
9	Gruplar Arası	.905	2	.452	.559	.575
	Gruplar İçi	41.243	51	.809		
	Toplam	42.148	53			
10	Gruplar Arası	1.315	2	.658	.660	.521
	Gruplar İçi	50.833	51	.997		
	Toplam	52.148	53			
11	Gruplar Arası	.364	2	.182	.241	.787
	Gruplar İçi	38.470	51	.754		
	Toplam	38.833	53			
12	Gruplar Arası	.385	2	.192	.222	.802
	Gruplar İçi	44.152	51	.866		
	Toplam	44.537	53			
13	Gruplar Arası	3.950	2	1.975	1.633	.205
	Gruplar İçi	61.698	51	1.210		
	Toplam	65.648	53			

$p < 0,05$

Tablo 11'in incelemesinden anlaşıldığı gibi ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı bir fark bulunmamıştır.

IV.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerde ilköğretim 1.sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullara göre öğrencilerin okuma, yazma ve görsel okuma becerileri ile ilgili görüşlerinin farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 12'de gösterilmiştir.

TABLO 12: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Anova Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
1	Gruplar Arası	0.218	2	0.109	0.103	0.903
	Gruplar İçi	54.153	51	1.062		
	Toplam	54.370	53			
2	Gruplar Arası	2.405	2	1.202	1.563	0.219
	Gruplar İçi	39.244	51	0.769		
	Toplam	41.648	53			
3	Gruplar Arası	6.796	2	3.398	2.794	0.071
	Gruplar İçi	62.037	51	1.216		
	Toplam	68.833	53			
4	Gruplar Arası	2.277	2	1.138	1.064	0.353
	Gruplar İçi	54.557	51	1.070		
	Toplam	56.833	53			
5	Gruplar Arası	0.647	2	0.324	0.256	0.775
	Gruplar İçi	64.557	51	1.266		
	Toplam	65.204	53			
6	Gruplar Arası	2.196	2	1.098	1.035	0.363
	Gruplar İçi	54.118	51	1.061		
	Toplam	56.315	53			
7	Gruplar Arası	0.535	2	0.268	0.232	0.794
	Gruplar İçi	58.946	51	1.156		
	Toplam	59.481	53			
8	Gruplar Arası	0.563	2	0.282	0.252	0.778
	Gruplar İçi	56.863	51	1.115		
	Toplam	57.426	53			
9	Gruplar Arası	4.384	2	2.192	2.056	0.138
	Gruplar İçi	54.375	51	1.066		
	Toplam	58.759	53			
10	Gruplar Arası	5.540	2	2.770	2.410	0.100
	Gruplar İçi	58.609	51	1.149		
	Toplam	64.148	53			
11	Gruplar Arası	2.414	2	1.207	0.903	0.412
	Gruplar İçi	68.179	51	1.337		
	Toplam	70.593	53			
12	Gruplar Arası	0.380	2	0.190	0.306	0.738
	Gruplar İçi	31.620	51	0.620		
	Toplam	32.000	53			
13	Gruplar Arası	0.808	2	0.404	0.586	0.560
	Gruplar İçi	35.192	51	0.690		
	Toplam	36.000	53			
14	Gruplar Arası	1.276	2	0.638	0.937	0.398
	Gruplar İçi	34.724	51	0.681		
	Toplam	36.000	53			

15	Gruplar Arası	3.718	2	1.859	1.588	0.214
	Gruplar İçi	59.708	51	1.171		
	Toplam	63.426	53			
16	Gruplar Arası	5.819	2	2.909	3.253	0.047*
	Gruplar İçi	45.607	51	0.894		
	Toplam	51.426	53			
17	Gruplar Arası	0.834	2	0.417	0.421	0.659
	Gruplar İçi	50.499	51	0.990		
	Toplam	51.333	53			
18	Gruplar Arası	0.297	2	0.149	0.148	0.863
	Gruplar İçi	51.351	51	1.007		
	Toplam	51.648	53			
19	Gruplar Arası	0.392	2	0.196	0.206	0.814
	Gruplar İçi	48.442	51	0.950		
	Toplam	48.833	53			
20	Gruplar Arası	0.526	2	0.263	0.213	0.809
	Gruplar İçi	62.974	51	1.235		
	Toplam	63.500	53			
21	Gruplar Arası	0.972	2	0.486	0.458	0.635
	Gruplar İçi	54.065	51	1.060		
	Toplam	55.037	53			
22	Gruplar Arası	0.289	2	0.144	0.125	0.883
	Gruplar İçi	59.045	51	1.158		
	Toplam	59.333	53			
23	Gruplar Arası	1.498	2	0.749	0.736	0.484
	Gruplar İçi	51.928	51	1.018		
	Toplam	53.426	53			
24	Gruplar Arası	0.058	2	0.029	0.024	0.976
	Gruplar İçi	61.442	51	1.205		
	Toplam	61.500	53			
25	Gruplar Arası	0.563	2	0.282	0.244	0.784
	Gruplar İçi	58.863	51	1.154		
	Toplam	59.426	53			
26	Gruplar Arası	1.667	2	0.834	0.889	0.417
	Gruplar İçi	47.833	51	0.938		
	Toplam	49.500	53			
27	Gruplar Arası	0.911	2	0.455	0.497	0.611
	Gruplar İçi	46.737	51	0.916		
	Toplam	47.648	53			
28	Gruplar Arası	1.119	2	0.560	0.684	0.509
	Gruplar İçi	41.714	51	0.818		
	Toplam	42.833	53			
29	Gruplar Arası	0.460	2	0.230	0.219	0.804
	Gruplar İçi	53.466	51	1.048		
	Toplam	53.926	53			

p<0,05

Tablo 12'nin sonuçları incelendiğinde, ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre, öğrencilerin okuma becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendiren anket maddelerinden “Okul öncesi eğitim alan çocuklar almayanlara göre; noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.” maddesine ilişkin puanlar ($F_{(2-51)}= 3,253$ ve $p<0,05$) anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın hangi kıdem aralığında olduğunu belirlemek için veriler üzerinde Tukey HSD testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 13'te gösterilmiştir.

TABLO 13: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tukey HSD Tablosu

Madde No	Mezun okul	Mezun okul	Ortalamalar Farkı	Standart Hata	P
16. Noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.	2 yıllık	4 yıllık eğitim fak	-0,55952	0,39063	0,332
		diğer	-1,14286*	0,45722	0,041*
	4 yıllık eğitim fak	2 yıllık	0,55952	0,39063	0,332
		diğer	-0,58333	0,32579	0,183
	diğer	2 yıllık	1,14286 *	0,45722	0,041*
		4 yıllık eğitim fak	0,58333	0,32579	0,183

$p<0,05$

Tablo 13'ün sonuçları incelendiğinde, “Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre; noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler,” maddesinde 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler ile 4 “diğer” (2 yıllık eğitim enstitüsü ve 4 yıllık eğitim fakültesi mezunlarının dışındaki öğretmenler) olarak adlandırılan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Buna göre 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin okuma becerileri puanları ortalamaları ($\bar{X}=1,86$ ve $Ss=0,38$) ile “diğer” olarak adlandırılan öğretmenler arasında okuma beceri puanlarının ortalamaları ($\bar{X}=3,00$ ve $Ss=1,10$) arasında 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,01$). Belirtilen durumun 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenlerin mesleki tecrübelerinin daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik yazma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 14’te gösterilmektedir.

TABLO 14: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Yazma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tek Yönlü Varyans Analizi Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	f	P
1	Gruplar Arası	0.451	2	0.225	0.173	0.841
	Gruplar İçi	66.382	51	1.302		
	Toplam	66.833	53			
2	Gruplar Arası	3.013	2	1.506	1.013	0.370
	Gruplar İçi	75.821	51	1.487		
	Toplam	78.833	53			
3	Gruplar Arası	4.457	2	2.228	1.920	0.157
	Gruplar İçi	59.192	51	1.161		
	Toplam	63.648	53			
4	Gruplar Arası	1.542	2	0.771	0.678	0.512
	Gruplar İçi	57.958	51	1.136		
	Toplam	59.500	53			
5	Gruplar Arası	1.816	2	0.908	0.796	0.457
	Gruplar İçi	58.184	51	1.141		
	Toplam	60.000	53			
6	Gruplar Arası	0.777	2	0.388	0.419	0.660
	Gruplar İçi	47.223	51	0.926		
	Toplam	48.000	53			
7	Gruplar Arası	1.504	2	0.752	0.567	0.571
	Gruplar İçi	67.699	51	1.327		
	Toplam	69.204	53			
8	Gruplar Arası	0.063	2	0.032	0.038	0.963
	Gruplar İçi	42.530	51	0.834		
	Toplam	42.593	53			
9	Gruplar Arası	1.504	2	0.752	0.865	0.427
	Gruplar İçi	44.366	51	0.870		
	Toplam	45.870	53			
10	Gruplar Arası	3.092	2	1.546	1.631	0.206
	Gruplar İçi	48.334	51	0.948		
	Toplam	51.426	53			
11	Gruplar Arası	1.222	2	0.611	0.792	0.459
	Gruplar İçi	39.370	51	0.772		
	Toplam	40.593	53			
12	Gruplar Arası	3.417	2	1.709	1.871	0.164
	Gruplar İçi	46.583	51	0.913		
	Toplam	50.000	53			

$p < 0,05$

İlköğretim birinci sınıfı öğretmenlerinin mezun oldukları okullara göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre yazma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre ilköğretim 1.sınıf öğrencilerine yönelik görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı farklılığın olup olmadığı Tablo 15’te gösterilmektedir.

TABLO 15: Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre İlköğretim 1.Sınıf Öğrencilerine Yönelik Görsel Okuma Becerileri İle İlgili Görüşleri Arasındaki Anlamlı Farklılığı Gösteren Tek yönlü Varyans Analizi Tablosu

Madde No	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	f	P
1	Gruplar Arası	1.551	2	0.776	0.891	0.416
	Gruplar İçi	44.375	51	0.870		
	Toplam	45.926	53			
2	Gruplar Arası	0.499	2	0.249	0.204	0.816
	Gruplar İçi	62.334	51	1.222		
	Toplam	62.833	53			
3	Gruplar Arası	1.389	2	0.694	0.647	0.528
	Gruplar İçi	54.704	51	1.073		
	Toplam	56.093	53			
4	Gruplar Arası	2.272	2	1.136	1.184	0.314
	Gruplar İçi	48.932	51	0.959		
	Toplam	51.204	53			
5	Gruplar Arası	2.300	2	1.150	1.112	0.337
	Gruplar İçi	52.737	51	1.034		
	Toplam	55.037	53			
6	Gruplar Arası	0.151	2	0.075	0.069	0.934
	Gruplar İçi	55.942	51	1.097		
	Toplam	56.093	53			
7	Gruplar Arası	0.109	2	0.055	0.049	0.952
	Gruplar İçi	56.261	51	1.103		
	Toplam	56.370	53			
8	Gruplar Arası	1.470	2	0.735	1.011	0.371
	Gruplar İçi	37.067	51	0.727		
	Toplam	38.537	53			
9	Gruplar Arası	0.905	2	0.452	0.559	0.575
	Gruplar İçi	41.244	51	0.809		
	Toplam	42.148	53			
10	Gruplar Arası	1.788	2	0.894	0.905	0.411
	Gruplar İçi	50.360	51	0.987		
	Toplam	52.148	53			
11	Gruplar Arası	0.451	2	0.225	0.300	0.742
	Gruplar İçi	38.382	51	0.753		
	Toplam	38.833	53			
12	Gruplar Arası	1.167	2	0.583	0.686	0.508
	Gruplar İçi	43.370	51	0.850		
	Toplam	44.537	53			
13	Gruplar Arası	1.690	2	0.845	0.674	0.514
	Gruplar İçi	63.958	51	1.254		
	Toplam	65.648	53			

$p < 0,05$

İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullara göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayanlara göre görsel okuma becerileri ile ilgili görüşleri arasındaki anlamlı bir fark bulunmamıştır.

IV.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yedinci alt problemde, Mersin ilinin yoğun göç alan bölgelerdeki ilköğretim birinci sınıfı öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin önemi ve ilköğretim 1. sınıftaki okuma yazma becerileri hakkındaki görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Öğretmenler uygulanan anketin üçüncü bölümündeki açık uçlu sorular ile ilgili yanıtların analizinden elde edilen bulgular, temalara ve alt temalara ayrılmıştır. Öğretmen görüşlerinden frekansı yüksek olanlara değinilmiştir. “Okul Öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özellikleri nelerdir?” maddesine verilen yanıtlar neticesinde dört ana tema belirlenmiştir. Bunlar; psikomotor beceriler, okula uyum sağlama, sosyal gelişim ve bilişsel gelişim temalarıdır. “Okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaştığınız sorunlar nelerdir?” maddesine verilen yanıtlar neticesinde iki ana tema belirlenmiştir. Bunlar; dersten sıkılma ve yanlış eğitim temalarıdır. “Okul öncesi eğitim ve İlk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik önerileriniz nelerdir?” maddesine verilen yanıtlar neticesinde iki ana tema belirlenmiştir. Bunlar; okuma yazmaya hazırlık çalışmaları ve tutum temalarıdır.

Elde edilen veriler içerik analizi ile belirlenmeye çalışılmış ve sonuçlar Tablo 16’da gösterilmiştir.

TABLO 16: Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve İlköğretim**1. Sınıftaki Okuma Yazma Becerileri Hakkındaki Görüşleri**

Madde No	Madde Adı	Tema	Alt Tema	f
1	Okul Öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özellikleri nelerdir?	Psikomotor Beceriler	Kalem tutmayı öğrenmiş olarak gelirler.	24
			El-kas koordinasyonunun gelişmesini sağlar.	12
			Okuma ve yazma için hazır bulunuşluk düzeyi yüksektir.	7
			Çizgi çalışmalarında kolaylık sağlar.	6
			Renkleri taşımadan boyama yapabilmektedirler	2
		Okula Uyum Sağlama	Okula çabuk uyum sağlar.	28
			Anne babasından daha kolay ayrılabilir.	9
			Öğrenciler arasındaki görev paylaşımına uyar.	3
		Sosyal Gelişim	Kendine olan güven duygusunu geliştirir.	9
			Kendisini ifade etmesine yardımcı olur.	4
		Bilişsel Gelişim	Okuma ve yazmayı daha çabuk öğrenir.	34
			Bazı kavramları kazanmış olarak gelirler.	11
			Kelime hazinesi ve bilgi dağarcığı gelişmiştir.	7
			Matematiksel ifadeleri öğrenmiş olarak gelir.	4
			Anlama becerilerini kolaylaştır	4
İlgi çekici yöntemlere alışkıdır.	1			
2	Okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaştığınız sorunlar nelerdir?	Dersten Sıkılma	Sürekli oyun faaliyeti istemektedirler.	39
			Sık sık boyama yapmak istemektedir.	23
			Derse ilgisi azdır.	9
		Yanlış Eğitim	Yanlış ses eğitimi verilmiştir.	11
			Harflerin gidiş yönünü yanlış öğrenmiştir.	5
			Sayıları kuralsız yazar.	3
			Harfleri düz yapma eğilimindedir.	2
3	Okul öncesi eğitim ve İlk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik önerileriniz nelerdir?	Eğitim Durumu	Okul öncesi eğitim zorunlu olmalı.	47
			Okul öncesi eğitimin süresi uzatılmalı.	4
		Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmaları	Okul öncesi eğitimde hazırlık çalışmaları uzun tutulmalı.	23
			Harflerin yazımına ağırlık verilmeli.	14
			Okul öncesi eğitim döneminde okumaya daha çok zaman ayrılmalı.	2
		Tutum	Anasının için çocuk için sadece bir oyun alanı olarak görülmesi önlenmeli.	1
			Okul öncesi eğitimin çocuk bakıcılığı yapan bir yer olarak görülmemeli.	1

Tablo 16’da öğretmen görüşlerine göre, okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özelliklerine bakıldığında, psikomotor becerileri yönünden 2 öğretmen renkleri taşımadan boyama yapabildiklerini, 6 öğretmen çizgi çalışmalarında zorlanmadıklarını, 12 öğretmen el-kas koordinasyonlarının gelişmiş olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca 7 öğretmen okuma ve yazma için hazır bulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğunu 24 öğretmen ise kalem tutmayı öğrenmiş olarak geldiklerini belirtmektedirler.

Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özelliklerine bakıldığında okula uyum sağlama konusunda 3 öğretmen öğrencilerin görev paylaşımına uyduklarını, 28 öğretmen okula çabuk uyum sağladıklarını, 9 öğretmen ise ebeveynlerinden daha kolay ayrılabilindiklerini ifade etmektedirler.

Okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özelliklerine bakıldığında bilişsel gelişim yönünden 34 öğretmen, okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okuma ve yazmayı daha çabuk öğrendiklerini, 11 öğretmen bazı kavramları kazanmış olarak geldiklerini, 7 öğretmen kelime hazinesi ve bilgi dağarcığının gelişime katkı sağladığını, 4 öğretmen matematiksel ifadeleri öğrenmiş olarak geldiklerini, 1 öğretmen ilgi çekici yöntemlere alışık olduklarını, 4 öğretmen ise anlama becerilerini kolaylaştırdığı ifade etmektedir.

Buna göre öğretmenler, okul öncesi eğitimi psikomotor becerilerin gelişmesi ile ilgili olarak en çok öğrencilerin kalem tutmayı öğrenmelerine yardımcı olması bakımından olumlu bulmaktadırlar. Sosyal becerilerin gelişimi ile ilgili olarak öğrencilerin kendine olan güvenlerinin arttırması, bilişsel gelişim olarak ise okuma-yazmanın

öğrenilmesine hız kazandırması yönünden okul öncesi eğitime öğretmenler olumlu olarak bakmaktadırlar.

Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaşılan sorunlara bakıldığında, dersten sıkılma yönünden 39 öğretmenin okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, sürekli oyun oynamak istediklerini, 23 öğretmen sıklıkla boyama yapmak istediklerini, 9 öğretmenin ise derse ilgisinin az olduğunu belirtmektedirler.

Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaşılan diğer bir sorun da öğrencilerce yanlış eğitim verildiği düşüncesidir. 11 öğretmen okul öncesinde yanlış ses eğitimi verildiğini, 3 öğretmen okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ayıları kuralsız olarak yazma biçiminde eğitim aldıklarını, 2 öğretmen harflerin anasınıfında düz olarak yazılma alışkanlığının verildiğini düşünmektedirler.

Öğretmenlere göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerle ilgili olarak karşılaşılan en önemli sorun öğrencilerin sürekli olarak oyun oynamak istemelerinden kaynaklanan dersten sıkılma durumlarıdır. Bununla birlikte öğretmenler okul öncesinde verilen ses eğitimi sırasındaki yanlışlıkların okuma yazma sırasında sorunlara yol açtığını ifade etmektedirler.

Öğretmen görüşlerine göre okul öncesi ve ilk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik önerilere bakıldığında, 47 öğretmen okul öncesi eğitimin zorunlu olması gerektiğini, 4 öğretmenin ise okul öncesi eğitim süresinin uzatılmasını istemektedirler.

Okuma yazmaya hazırlık çalışmaları yönünden 23 öğretmen hazırlık çalışmalarının uzun tutulmasını, 14 öğretmen harflerin yazımına ağırlık verilmesini, 2 öğretmen ise okumaya daha çok zaman ayrılması gerektiğini önermektedirler. Ayrıca 1 öğretmen anasınıfının ocuk için sadece oyun alanı olarak görülmemesini, yine 1 öğretmen de okul öncesi eğitimin ocuk bakıcılığı yapan bir yer olarak görülmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

Okul öncesi eğitim ve ilk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik olarak öğretmenler en çok; okul öncesi eğitimin zorunlu olması, okumaya yazmaya hazırlık çalışmalarının uzun tutulması ve anasınıflarının bakıcılık yapan, oyun oynanan bir yer olarak görülmemesine ilişkin tutumların değiştirilmesi yönünde önerilerde bulunmaktadır.

Genel olarak bakıldığında ilk okuma yazma becerilerinin gelişimi yönünden özellikle göç bölgelerindeki eğitim alan ilköğretim 1. sınıf öğrenciler için okul öncesi eğitimin çok önemli olduğu görülmektedir. Bu nedenle Okul öncesi eğitim, öğrencilerin eksikliklerinin giderilmesine yardımcı olmakta ve onları hayata hazırlamada önemli görevler üstlenmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve yorumlara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Sonuç

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerin görüşlerine göre Mersin ilinde yoğun göç alan bölgelerdeki öğrencilerin okul öncesi eğitim alma ya da almama durumlarına göre, ilk okuma yazma becerilerinin neler olduğunu tespit etmektir. İlk okuma yazma öğretimi bireyin gelecekteki tüm hayatına yön vermesinden dolayı öğretmenlerin araştırma hakkındaki görüşleri son derece önemlidir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanmaktadır:

Araştırmada birinci alt problemle ilgili olarak, öğretmenlerin okuma becerileri ile ilgili görüşlerine bakıldığında öğretmenlerin, okul öncesi eğitim alan çocukların almayan çocuklara göre okuma becerisi yönünde daha iyi oldukları konusunda aynı görüşe sahip olduklarını gözlenmiştir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgulara göre göç eden ailelerdeki okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim alamayanlara göre okuma becerisinin gelişimi yönünden her ayın gerektirdiği okuma becerilerinin kazanımları daha iyi almakta, harf, hece, kelime ve satır atlama daha az hata yapmakta, harf, hece ve kelimeleri birleştirmede daha başarılı olmaktadır. Ayrıca okuma hızları yüksek, kitap ve göz arasındaki mesafeyi ayarlama başarılı ve noktalama işaretlerine dikkat ederek vurgu ve tonlama yapmada daha iyi performans sergilemektedirler, Nefesini kullanma, bütünü

görme, okuduklarını farklı yorumlamada da okul öncesi eğitim alan öğrencilerin daha iyi olduklarını söylemek mümkündür.

Okumadaki ses, hece ve kelime tanıma hızları, dikkatini okuduğuna yoğunlaştırma, kitabına zarar vermeden özenli bir şekilde kullanma, okumayı eğlence haline getirme, başlığa bakarak içeriği tahmin etme konularında okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklardan daha iyi olduğu söylenebilir.

Okumadaki nefes kontrolü ve metin yazarı hakkına bilgi edinme yönünden okul öncesi eğitim alan öğrencilerle almayan öğrenciler arasında fark bulunmamaktadır, Farklı nedenlerden dolayı eksikleri bulunan, özellikle göç bölgesindeki çocukların okul öncesi eğitim alma ihtiyacı oldukça önemli görülmektedir.

İkinci alt problem ile ilgili olarak öğretmenler, okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre yazılarını eğik veya dik yazmada farklı olmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen görüşlerine göre, düzenli bir yazı büyüklüğüne sahip olma, satır çizgisinin üzerine düzenli yazma, kelimeler arasındaki açıklığı uygun şekilde ayarlama, harfleri ve matematiksel ifadeleri kuralına uygun yazma, silgiyi az kullanarak defteri temiz tutma, sembollerini soldan sağa doğru yazma yönünden okul öncesi eğitim alanları almayanlara göre göç alan bölgelerde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üçüncü alt problemle ilgili olarak öğretmen görüşlerine göre, okul öncesi eğitim alan öğrenciler almayanlara göre şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede, gördüğü reklam, resim ve fotoğraflar üzerine yorumlar yapmada, çeşitli araçlardan elde ettiği bilgileri sorgulamada, önceden gördüğünü hatırlamada ve ayrıntıları fark etmede daha başarılı oldukları ifade edilmektedir.. Aynı zamanda görsellerle kelime ve cümle eşleştirmedeki başarılarının diğerlerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Dördüncü alt problemle ilgili olarak öğretmenlerin cinsiyetlerine göre, okuma becerisine ilişkin “Süreç içinde daha az kelime atlayarak okuma performansı göstermektedirler.” maddesinde anlamlı farklılık görülmüştür. Öğretmenlerin bakış açıları arasındaki anlamlı farklılık erkek öğretmenlerin lehinedir.

İlköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre okuma becerisine ilişkin “Normal büyüklükte yazma becerisinde daha başarılıdırlar,” “Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdırlar” ve “Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdırlar.” maddelerinde anlamlı farklılık görülmüştür. Öğretmenlerin bakış açıları arasındaki anlamlı farklılık yine erkek öğretmenlerin lehinedir.

Beşinci alt problemle ilgili olarak ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin kıdemlerine göre, öğrencilerin okuma becerileri puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin meslekteki çalışma süreleri farklı olmasına rağmen öğrencilerin okuma becerilerinin tespitinde benzer görüşlere sahip oldukları düşünülmektedir.

Altıncı alt problemle ilgili olarak ilköğretim 1. sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullara göre, öğrencilerin yazma becerilerine ilişkin görüşlerini değerlendiren anket maddelerinden “Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi eğitim almayanlara göre; sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler,” maddesi arasında anlamlı farklılığa ulaşılmıştır. 1–10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ile 21 yıl ve üzeri kıdem aralığında olan öğretmenler arasında 1–10 yıl kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Öğretmenlerin mezun oldukları göre öğrencilerin yazma becerilerine ilişkin görüşlerini ölçen anket maddelerinden “Okul öncesi eğitim alan çocuklar okul öncesi

eğitim almayanlara göre; noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.” maddesinde 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler ile diğer (4 yıllık eğitim fakültesi mezunu ve 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu dışındaki öğretmenler) diğer öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu fark 2 yıllık eğitim enstitüsü mezunu öğretmenler lehinedir.

Yedinci alt problemle ilgili olarak öğretmenler göre, okul öncesi eğitim çocuğun çeşitli yönlerden okula uyum sağlaması, psikomotor, sosyal, bilişsel yönden gelişimi ve okuma yazma etkinliklerindeki başarının sağlanması açısından olumlu yönde etkilemektedir. Ancak okul öncesi eğitim alan öğrencilerin, okul öncesinde yaptıkları çeşitli faaliyetlerin 1. sınıfta daha az olmasından dolayı sıkıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmenler, ses ve harf çalışmalarında okul öncesi eğitim döneminde yanlış eğitim verildiği yönünde görüş bildirmişlerdir. G bölgelerindeki ilköğretim 1. sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitimin zorunlu hale gelmesini ve okul öncesi eğitim kurumlarında okuma yazmaya yönelik yapılan harf çalışmasına öncelik verilmesi istemektedirler.

Okul ncesi eğitim döneminde okuma becerisinin gelişimine yönelik olarak doğrudan etkinlikler bulunmamasına rağmen, okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri geniş yer tutmaktadır. Ancak ilköğretim 1. sınıfta yer alan okuma yazma becerilerine ön hazırlık için çok sayıda etkinlik yapılmaktadır. Bu etkinlikler doğal olarak okuma-yazma becerisinin gelişimine önemli bir katkı sağlamaktadır. Buna rağmen g alan bölgelerde okul öncesi eğitim alan öğrencilerin 1. sınıfta okuma yazma ile ilgili göstergelerde bu araştırmadaki katılımcı öğretmenlere göre, okul öncesi eğitim almayanlara oranla büyük bir fark gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuçta, okul öncesi eğitim çocuğun bilişsel, duyuşsal, dil ve öz bakım becerileri yönünden oldukça önemlidir. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, almayan çocuklara göre özellikle okuma-yazma alanında olumlu yönde farklılık göstermektedir.

Göç, eğitimi olumsuz yönden etkileyen bir faktör olmakla birlikte, okul öncesi eğitim almamak da daha ilerideki eğitim yaşantısını olumsuz etkileyecek diğer bir risk faktörü olarak görülmektedir. Dolayısıyla öğretmen görüşlerine göre, göç bölgesinde yer alan okul öncesi eğitim alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre okuma-yazmada daha başarılı oldukları gözlenmiştir. Elde edilen bulgular, yapılan benzer çalışmalarla paralellik göstermektedir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda getirilen öneriler, uygulamaya yönelik ve yapılacak olan araştırmalara yönelik olmak üzere iki farklı alt başlıkta sunulmuştur.

Uygulamaya İlişkin Öneriler

Araştırma sonuçlarına bakılarak;

- Ülke genelinde işsizliği önleyecek politikalar üretip, göç alan bölgelere eğitim sağlık, barınma ve beslenme alanında daha fazla destek verilmesi için somut adımlar atılmalıdır.
- Göç alan bölgelerdeki ailelerin sosyo-ekonomik düzeyleri düşük olduğundan bu bölgelerdeki anne ve babaları gündüz ve akşam saatlerinde çocuk eğitimi ve ilk okuma yazma öğretimine yönelik Halk Eğitim Merkezleri'nce açılan kurslara yönlendirilmelidir,
- Göç bölgelerinde çocuğun dil gelişiminin artırılmasına yönelik anadil kullanımı teşvik edilmelidir.
- Okul öncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamına alınıp yaygınlaştırılmalıdır.

- Okul öncesi eğitim almayan öğrencilere yaygın eğitimlerle destekleyici programlar sağlanarak gereksinimlerinin tamamlanmasına yardımcı olunmalıdır.

- Kalabalık sınıfların bulunduğu Mersin ilinin göç alan bölgelerindeki sınıf mevcutlarının çağdaş eğitime uygun olarak ayarlanabilmesi için okul öncesi ve ilköğretim okul sayıları artırılmalıdır.

Araştırmaya İlişkin Öneriler

- Bu araştırma öğretmen görüşlerine dayalı olarak yapılmıştır. Benzer bir çalışmada öğrenci görüşleri de alınarak yapılabilir.

- Göç bölgesindeki okul öncesi eğitimin ilk okuma yazma becerileri dışında diğer dersler üzerinde akademik başarıyı nasıl etkilediği konusunda araştırmalar yapılabilir.

- Öğrencilerinin, üst sınıflardaki okuma yazma becerileri üzerine bir araştırma yapılarak, iki grup arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Y. (2004). *19. yüzyıldan 20. yüzyıla Mersin ekonomisi iç sırtı dağ, yüzü deniz: Mersin*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Akkayan, T. (1979). *Göç ve değişme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Aral, N., Kandır, A., ve Yaşar, M. (2000). *Okul öncesi eğitim ve anasınıfı programları*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Aslan, C. (2001). Göç-eğitim-Batman ve çocuk: Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da göçün aile ve çocuk eğitimi üzerindeki etkisi. Erişim tarihi: 28.04.2010, <http://egitim.cukurova.edu.tr/myfiles/open.aspx?file=942.doc>
- Bacanlı, H. (1999). *Gelişim ve öğrenme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma, yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Başer, G. (1996). *Anasınıfı eğitimi alan ve almayan ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarılarının karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bilir, A. (2005). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilkokuma yazma öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, (38),87-100.

Bozkurt, N. (2000). *Denizi kurutmak*. İstanbul: Belge Yayıncılık.

Büyükekiz, M. (2008). Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim 1. Sınıf öğrencilerinin resim uygulamalarındaki farklılıklar. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25,391-404.

Cemaloğlu, N. (2000). *İlkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çelenk, S. (2002). İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online-E Dergi*, 1,40-47.

Çelenk, S. (2003). İlkokuma-Yazma Öğretiminde Kuluçka Dönemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36,75-80.

Çuhadar, A., ve Sarı, M. (2007). *Göç yollarında eğitim: İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okula ilişkin algılarının göç bağlamında değerlendirilmesi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Kongresi. Adana

Demiriz, S., ve Dinçer, Ç. (2000). Okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerilerinin annelerinin çalışıp çalışmama durumlarına göre incelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19,58–65

Directgov. (2009). *Developing reading and writing skills for under fives*. Erişim tarihi: 04.05.2010,http://www.direct.gov.uk/en/Parents/Preschooldevelopmentandlearning/HelpingYourChildToLearn/DG_10017051.

Doğanay, H. (2007). *Türkiye beşeri coğrafyası*. İstanbul: MEB Yayınları.

Donna, M. S., ve Vellutino, F. R. (1996). Prerequisite Skills, Early Instruction, And Success In First-Grade Reading: Selected Results Froma Longitudinal Study. *Mental Retardation And Developmental Disabilities Research Reviews*, 2, 54-63.

Durugönül, E. (1997). *Sosyal değişme, göç ve sosyal hareketler içinde toplum ve göç*. II. Ulusal Sosyoloji Kongresi, Ankara: DİE Yayınları.

Ecalle, J., Magnan, A., ve Gibert, F. (2006). Class size effects on literacy skills and literacy interest in first grade: a large-scale investigation. *Journal of School Psychology*, 44, 191-209.

Erden, M., ve Akman, Y. (1996). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Esaspehlivan, M. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumuna gitmiş ve gitmemiş 78 ve 68 aylık çocukların okula hazırbulunuşluk düzeylerinin karşılaştırılması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ferah, A. (2001). Eylem boyutuyla ilkokuma-yazma ve ezberleme. *Milli Eğitim Dergisi*. Erişim tarihi: 04.05.2010, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/149/ferah.htm>

Gönüllü, M. (1996). Dış göç. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Faültesi Dergisi*, 1, 94-104.

- Gürbüz, Ş. (2005). *Kırdan kente zorunlu göçün nedenleri ve sonuçları uluslararası göç sempozyumu*. İstanbul: Sistem Matbaacılık
- İçli, G. (1999). Denizli iline göç eden ailelerin eğitime bakış açıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5,70-74.
- Karabulut, K., ve Polat, D. (2007). *Türkiye’de yaşanan göç olgusu üzerine bir alt bölge uygulaması*. İnönü Üniversitesi 8. Türkiye Ekonometri ve İstatistik Kongresi Malatya
- Karakuş, E. (2006). *Göç olgusu ve eğitime olumsuz etkileri (Sultanbeyli örneği)*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskinkılıç, K. (2002). *İlkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, Z. (2008). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin gelişim becerilerinin karşılaştırılması*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB. (2005). *İlköğretim (1 – 5. sınıflar) Türkçe dersi öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB. (2004). *İlköğretim 1-5 Türkçe programı (taslak)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

- MEB. (2009). *İlköğretim 1. Sınıf Türkçe öğretmen klavuz kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- MEB. (2006). *Okul öncesi eğitim programı*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Oktay, A. (1998). Okul öncesi dönemde öğrenme ve okumaya hazırlıklı olmak eğitim ve bilim. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 39,11-18.
- Öztürk, M., ve Altuntepe, N. (2008). Türkiye’de kentsel alanlara göç edenlerin kent ve çalışma hayatına uyum durumları: bir alan araştırması. *Journal of Yasar University*, 3,1587-1625.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokuma yazmaya geçiş sürecinin, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Poyraz, H., ve Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sadioğlu, Ö., ve Oksal, A. (2008). Sınıf öğretmenliğinden mezun olan öğretmenlerle başka alanlardan mezun olan sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretiminde yaşadıkları güçlüklerin karşılaştırılması. *İlköğretim Online E-Dergi*, 7, 71-90.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Sevim, Y. (2001). Elazığa göç eden ailelerin çocuklarının eğitim durumu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 259-268.
- Siva, L. (2008). *Okul öncesi eğitimin ilkokul başarısına etkisi*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Steensel, R. (2006). Relations between socio-cultural factors, the home literacy environment and children's literacy development in the first years of primary education. *Journal of Research in Reading*, 367-382.
- Şensoy, S. E. (2005). *Kent ve göç van iline çevre il ve ilçelerden göç edenlerin sorunlarına sosyolojik bir yaklaşım*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tok, N. (2010). *Göç alan okullarda ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin rehber öğretmen ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre öğrenme güçlüklerinin incelenmesi*, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Tuğrul, B., Erkan, S., Aral, N., ve Etikan, İ. (2001). Altı yaşındaki çocukların görsel algılama düzeylerine frostig gelişimsel görsel algı eğitim programının etkisinin incelenmesi. *Journal of Qafqaz University*, 8, 67-84.
- Tümertekin, E., ve Özgüç, N. (1998). *Beseri coğrafya*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Tümtaş, M. S. (2007). *Türkiye’de iç göçün kentsel gerilime etkisi: Mersin örneği*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Unicef. (2010). *Early childhood*. Erişim tarihi: 12.01.2010, [http://www.unicef.org/earlychildhood/](http://www.unicef.org/earlychildhood/index.html) index.html

Unutkan, Ö. P. (2007). Okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazır bulunuşluğunun incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 243-254.

Unutkan, Ö. P. (2006). *Okul öncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Uysal, A. (2008). İlköğretim yazı dersi programının tarihsel değişim süreci içerisinde bitişik yazı eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, 303-314.

Ültanır, E. (2003). *İlköğretim birinci kademedeki rehberlik ve danışma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ünüvar, P., ve Çelik, K. (1999). *İlkokuma yazma öğretimi modül 5*. Erişim tarihi: 05.06.2008, http://www.kartalram.gov.tr/sinif_brans_ogrt/akademik_rehberlik/moduller/modul5.pdf

Yangın, B. (2007). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki altı yaş çocuklarının yazmayı öğrenmeye hazır bulunuşluk durumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 294-305.

Yangın, S., ve Sidekli, S. (2006). Okuma güçlüğü yasayan öğrencilerin kelime tanıma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir uygulama. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 1-18

Yavuzer, H. (2003). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2000). *Okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazıcı, Z. (2002). Okul öncesi eğitiminin okul olgunluğu üzerine etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Yeomans, J. (1999). The role of early reading skills and behaviours in the prevention of, and intervention in, reading difficulties. *Support For Learning*, 14, 32-36.

EKLER

EK 1: Mersin İli Akdeniz ve Toroslar İlçelerine Bağlı Yoğun Olarak Göç Alan Mahallelerdeki Okullar ve Bu Mahallelerdeki İlköğretim Okullarında Görev Yapan İlköğretim 1. Sınıf Öğretmen Sayıları

Okul No	İlçe	Mahalle	Okul Adı	Öğretmen Sayısı
1	Akdeniz	Gündoğdu Mahallesi	Kıbrıs İÖO	3
2	Akdeniz	Siteler Mahallesi	İstiklal İÖO	4
3	Akdeniz	Kurdali Mahallesi	Ersoy İÖO	5
4	Akdeniz	Gündoğdu Mahallesi	Sakarya İÖO	5
5	Akdeniz	Güneş Mahallesi	Merkez Güneş İÖO	6
6	Toroslar	Alsancak Mahallesi	Mehmet Akif Ersoy İÖO	4
7	Toroslar	Kurdali Mahallesi	Merkez İnönü İÖO	8
8	Toroslar	Kurdali Mahallesi	Mersin Yusuf Bayık İÖO	6
9	Toroslar	Alsancak Mahallesi	Necatibey İÖO	6
10	Toroslar	Kurdali Mahallesi	Selçuklar İÖO	5
11	Toroslar	Mustafa Kemal Mahallesi	Mustafa Kemal İÖO	2
			Toplam	54

EK 2: Mersin İlinin Yoğun Olarak Göç Alan Bölgelerini Bildiren Belgeler

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
(Planlama Müdürlüğü)

Sayı : 005/2-242-282- 3245
Konu : Dilekçe hk.

MERSİN
28/05/2009

Sn:Mehmet YILDIZ
Vali Sabahattin Çakmakoglu İÖO
Akbelen Mah.
Toroslar /MERSİN

İLGİ : 21.05.2009 Tarih ve 2638 kayıt nolu dilekçeniz.

İlgi dilekçeniz ile hazırlamış olduğunuz anketi uygulamak üzere şehrimizdeki yoğun göç alan merkez belediyelerin isimleri istenilmektedir. Büyükşehir Belediyemize bağlı olan Akdeniz ve Toroslar Belediyesi, Mezitli ve Yenişehir Belediyesi'ne oranla daha yoğun göç alan belediyelerimizdir.

Bilgilerinize rica ederiz.

Uğurhan KİLİS
Genel Sekreter

T.C.
MERSİN TOROSLAR BELEDİYESİ
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü

Sayı : M.33.7.TOR.0.13-07-252.02 - 166-2506
Konu : Dilekçeniz

..../05/2009

Syn:Mehmet YILDIZ
Sabahattin Çakmaköğü İlk Öğretim okulu
Akbelen Mahallesi

TOROSLAR/ MERSİN

İLGİ: 04.05.2009 tarih ve 5032 sayılı dilekçeniz..

İlgi dilekçe ile Toroslar bölgesinde göç alan mahallelerin isimleri talep edilmektedir.
En çok göç alan mahallelerimiz;Kurdali,Mevlana,Alsancak ,Demirtaş,Mustafa Kemal
mahalleleridir.
Bilgi edinmenizi rica ederim.

Ahmet KOŞAK
Başkan Yardımcısı

T.C.
AKDENİZ BELEDİYE BAŞKANLIĞI
İmar ve Şehircilik Müdürlüğü

Sayı : M.33.7.AKB.0.13.622.02-1136/1227
Konu : Göç alan mahalleler

Mersin
06/05/2009

Sn. Mehmet YILDIZ
Akbelen Mah. 84014 Sk.
Toroslar Sitesi B Blok 9/18
Toroslar/MERSİN

İlgi: 30/04/2009 tarih ve 2948/1157 sayılı dilekçeniz.

İlgi dilekçenizde Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında yüksek lisans programı kapsamında Okul Öncesi Eğitim-Okuma Yazma becerisine yönelik hazırladığınız tez kapsamında, bölgemiz içerisinde yoğun olarak göçle gelen mahallelerimiz ve nüfus bilgileri istenmektedir. Yazımız ekinde sunulan Güneş, Gündoğdu ve Siteler Mahallelerimize ait istatistiki bilgilerden açıkça görüleceği üzere bölgenin yapılanma karakteri ve nüfus büyüklüğünden göç alan mahallelerimiz olduğu görülecektir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ahmet YÜCESOY
Başkan a.
Başkan Yardımcısı

EK 3: İzin Belgesi

TC
MERSİN VALİLİĞİ
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B:08.4.MEM.4.33.00.05.010/ 74
Konu: Araştırma izini

15313

22 MAY 2009

VALİLİK MAKAMINA
MERSİN

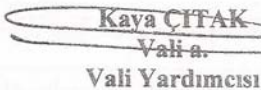
İlgi: Mersin Üniversitesi Genel Sekreterlik 20/05/2009 tarih ve 648-7393 sayılı yazısı.

Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı doktora öğrencisi Mehmet YILDIZ' ın "Göç Eden Ailelerin Çocuklarının Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayanlarının İlk Okuma -Yazma Becerilerinin Gelişimine Yönelik İlköğretim 1.Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri." konulu tez çalışması kapsamında Mersin Merkez (Akdeniz ve Toroslar) ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlere gerekli çalışmanın yapılabilmesi ile ilgili izin talebi Müdürlüğümüzce oluşturulan değerlendirme komisyonunca görüşülüp, yapılan değerlendirilmesi sonucu, uygun görüldüğüne dair kararı ilişikte sunulmuştur.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Hasan GÜL
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
21/05/2009

Kaya ÇITAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 4: Öğretmen Anket Formu

Sayın öğretmenim,

Bu çalışmada, herhangi bir sebeple Mersin'e göç eden ailelerin çocuklarının, okul öncesi eğitim alıp almama durumlarına göre, ilk okuma-yazma becerilerinin gelişimi açısından farklılık olup olmadığını tespit etmek amaçlanmaktadır, Bu amaçla vereceğiniz bilgiler araştırmanın amaca ulaşması açısından önem arz etmektedir,

Yardımlarınız için teşekkür ederim,

Mehmet YILDIZ

Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Mezun olduğunuz okul:

Mesleki kıdem:

Sınıfınızda bulunan öğrenci sayısı:

Okul öncesi eğitim alan öğrenci sayısı:

Okul öncesi eğitim almayan öğrenci sayısı:

İLK OKUMA-YAZMA BECERİLERİ ANKETİ

YAZMA BECERİLERİ						
	Okul öncesi eğitim alan çocuklar almayanlara göre;	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Yazılarını daha dik olarak yazarlar.					
2	Yazılarını eğik yazmada daha başarılıdırlar.					
3	Normal büyüklükte yazma becerisinde daha başarılıdırlar.					
4	Düzensiz bir yazı büyüklüğüne sahiptirler.					
5	Satır çizgisine düzgün olarak yazı yazmada daha başarılıdırlar.					

6	Yazılarını satır çizgisinin altına, üstüne veya düzensiz olarak yazma gibi davranışlarını daha çok gösterirler.					
7	Kelimeler arasında çok açıklık bırakmadan yazmada daha başarılıdırlar.					
8	Kelimeler arasındaki açıklık miktarında, düzensizlik gözlenir.					
9	Harfleri ve matematiksel ifadeleri kurallarına uygun yazarlar.					
10	Sayfa temizliğine daha çok önem vermektedirler.					
11	Defter temizliğinde, çok silme veya silgiyi düzensiz kullanma davranışı gösterirler.					
12	Sembolleri soldan sağa yazmada daha başarılıdırlar.					

OKUMA BECERİLERİ						
	Okul öncesi eğitim alan çocuklar almayanlara göre;	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Okuma becerisinin gelişimi yönünden, normal bir okuma performansı (her ayın gerektirdiği kazanımları gösterme) sergilemektedirler.					
2	Süreç içinde harf ve heceleri atlayarak daha yavaş bir okuma gelişimi göstermektedirler.					
3	Süreç içinde daha az kelime atlayarak okuma performansı göstermektedirler.					
4	Süreç içinde okumalarına bakıldığında daha az satır atlamaktadırlar.					
5	Süreç içinde harfleri, heceleri birbirine eklemeye sorun yaşamazlar.					
6	Süreç içinde kelimelere yeni kelimeler eklendiğinde, okuma hızlarını artırırlar.					
7	Süreç içinde ard arda satırlardan oluşan metinleri okumadaki becerileri daha hızlı bir gelişim göstermektedirler.					
8	Süreç içinde okuma becerisi yönünden parmakla, iki eliyle veya bir araç kullanmadan kelimeleri ard arda daha iyi izlemektedirler.					
9	Sırada dik durarak okumada daha başarılıdırlar.					
10	Okuma yaparken öne eğilerek, geriye dayanarak veya öne arkaya sallanarak okuma davranışlarını daha az sergilerler.					
11	Okuma ses tonu daha yüksektir.					
12	Okuma ses tonu daha alçaktır.					
13	Okuma ses tonu daha düzensizdir.					
14	Okuma hızları daha yavaştır.					
15	Okuma hızları daha yüksektir.					
16	Noktalama işaretlerine uyarak kuralına uygun okuma davranışı gösterirler.					
17	Vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okuma yaparlar.					

18	Mırıltı çıkarma, düzensiz nefes alıp verme, okuma aralığını uzun tutma gibi nefes kontrolü gerektiren durumlarda daha iyi bir gelişim göstermektedirler.					
19	Nefes alıp vermelerini kontrol etme becerisi yönünden sürece uygun bir gelişim göstermektedirler.					
20	Okumada bütünü görme becerisinde daha başarılıdır.					
21	Okuduklarına farklı yorumlar getirebilirler.					
22	Ses, hece ve kelime tanımada daha hızlı ve başarılıdır.					
23	Matematiksel ifadeleri okuyup anlamada daha hızlıdır.					
24	Dikkatini okuduğuna yoğunlaştırmada daha başarılıdır.					
25	Kitabını daha özenli kullanır.					
26	Eğlenmek için fıkra, bilmece, tekerleme vb. kitapları okumada daha isteklidirler.					
27	Başlığı okuyarak metnin içeriğini daha iyi tahmin ederler.					
28	Okuduklarıyla ilgili kendi yaşantısından ve günlük hayattan daha çok örnekler verirler.					
29	Metnin yazarı hakkında bilgi edinmede daha isteklidirler.					

GÖRSEL OKUMA BECERİLERİ

	Okul öncesi eğitim alan çocuklar olmayanlara göre;	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Şekil sembol ve işaretlerin anlamlarını bilmede daha başarılıdır.					
2	Reklâmlarda verilen mesajları sorgulamada daha başarılıdır.					
3	Resim ve fotoğrafları daha iyi yorumlarlar.					
4	Gazete, dergi, TV gibi kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri, haberleri, düşünceleri daha çok sorgularlar.					
5	Beden dilini daha iyi yorumlarlar.					
6	Renkleri tanımada, anlamlandırmada ve yorumlamada daha başarılıdır.					
7	Görsellerden hareketle daha çok cümle ve metin yazarlar.					
8	Önceden gördüğü bir resmi daha iyi tanırlar.					
9	Önceden gördüğü bir resmi diğerlerinden daha iyi ayırt ederler.					
10	Görsellerde gördüğünü ayrıntılarıyla daha iyi anlatırlar.					
11	Söylenen kelimenin görsel karşılığını daha çabuk bulurlar.					
12	Söylenen cümleye uygun resimleri daha çabuk bulurlar.					
13	Görsellerden yararlanarak bir hikâye oluşturmada daha başarılıdır.					

AÇIK UÇLU SORULAR

1. Okul Öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden olumlu özellikleri nelerdir?
2. Okul öncesi eğitim alan çocukların okuma yazma becerisi yönünden İlköğretim 1. sınıfta karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
3. Okul öncesi eğitim ve ilk okuma yazma becerilerinin gelişimine yönelik önerileriniz nelerdir?